

SLOVENSKI

Poročevalec

Izdaja in tiska časopisno podjetje Slovenski poročevalec. Direktor: Rudi Janžek. Glavni in odgovorni urednik: Sergej Vodanec. Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva ulica št. 1 in 3, telefon 23-523 do 23-526. Uprava: Ljubljana, Tomšičeva ulica št. 1-11, telefon 23-522 do 23-526. Oglasi: oddelček Ljubljana, Titova cesta 7, telefon 21-896, za ljubljanske naročnike 20-463, za zunanje 21-832. Poštni predel št. 29. — Ziro račun pri Komunalni banki Ljubljana št. 600 704/1-367. — Mesečna naročnina 230 din.

Vlada FLRJ najostreje protestira

O vsebini stanovanjske skupnosti

Jugoslovanski veleposlanik v Budimpešti Jovo Kapičić je izročil madžarskemu zunanjemu ministru Sebesu noto, s katero protestira proti skonstruiranim obtožbam in proti kršitvi doseženih sporazumov v zvezi z Imre Nagyom in njegovimi tovariši

Beograd, 23. junija. (Tanjug.) Jugoslovanski veleposlanik v Budimpešti Jovo Kapičić je obiskal danes ob enajstih namestnika madžarskega ministra za zunanje zadeve Istvana Sebesa in mu izročil noto naslednje vsebine:

»Veleposlanstvo Federativne ljudske republike Jugoslavije izraža svoje splošno protestno ministrstvu za zunanje zadeve LR Madžarske in ima čast, po nalogo svoje vlade, sporočiti tole:

»Ministrstvo za pravosodje LR Madžarske je objavilo 17. junija 1958 sporočilo o obsodi in izvršitvi kazni nad Imre Nagyom in njegovimi tovariši. Sporočilo trdi med drugim, da so vsi posamezne skupine zornikov tipa Imre Nagy poiskale azil tam, od koder so tudi prej prejemale podporo, da so Imre Nagy, Geza Losonczy in drugi s izjavami jugoslovanskega veleposlanika v Budimpešti pošiljali svoja navodila za nadaljevanje obojstranskega odpora, za organizacijo stavk, ki hromijo življenje, in za ponovno organizacijo podtalnega rovarjanja, da so s izjavami jugoslovanskega veleposlanika v Moskvi, Gimesu in drugih sodelavcev vzpostavili zvezo s centralnim delavskim svetom Budimpešte, z radijsko postajo 'Svobodna Evropa', in še več, da so objavili nov ilegalni časopis 23. oktobra.

Jugoslovanska vlada in naše ljudstvo sta sprejela nenadno vest o tajni razpravi in izvršitvi smrtnih kazni nad Imre Nagyem z globokim ogorčenjem. Trditve o dozdavnih dejavnostih omenjenih oseb po njihovem prihodu v stavbo jugoslovanskega veleposlanstva so neresnične ali izkonstruirane od začetka do kraja. Madžarski vladi je zelo dobro znano, da te osebe med bivanjem v stavbi jugoslovanskega veleposlanstva niso storile nobene izmed dejanj, ki so navedena v sporočilu madžarskega ministrstva za pravosodje. Omenjene osebe so po svojem prihodu v stavbo jugoslovanskega veleposlanstva, kot normalen pogoj za uporabo azila, dale izjavo, da se odrekajo kakršni koli politični dejavnosti med bivanjem v stavbi, češar so se tudi strogo držale. O tej njihovi izjavi je bil predsednik revolucionarne delavske-kmečke vlade tovariš Janos Kadar (ali obveščeni takoj po prihodu v Budimpešto, četrti dan po prihodu Imre Nagya in njegovih tovarišev v jugoslovansko veleposlanstvo. Razen tega je bila stavba veleposlanstva ves čas pod najstrožjim nadzorom sovjetskih vojskih oddelkov in madžarske varnostne službe. V istem času je bil 5. novembra leta 1956 z ulice s streljanjem iz tankov ubit jugoslovanski diplomat Milovanov v sami stavbi jugoslovanskega veleposlanstva.

Sodeč po skonstruirani obtožbi proti Jugoslaviji in tudi po okoliščinah, v katerih je potekala razprava (v sporočilu ni nobenih podatkov, kdaj je bila razprava in kdaj so bile izvršene kazni), je mogoče upravičeno domniti o verodostojnosti tudi ostalega obtežilnega gradiva, vsekakor o vsem tistem, kar se neposredno ali posredno navezuje na njegove tovarise.

Tudi v razgovoru z novinarji se je minister Averof dotaknil izjav, ki jih je dal sodelavcu »Borbe« o grško-jugoslovanskih odnosih. Dejal je: »V svojem intervjuju sem hotel predvsem izjaviti, da v sedanjem času, ko gre Jugoslavija skozi novo obdobje v svoji zunanji politiki, stoji njen prijatelj Grčija ob njej z vsem ognjem svojih čustev in z vso silo vezi, ki izhajajo iz pakta, ki je med obema državama še zmeraj v veljavi.«

Atenski časopis »Vima« piše, da grški narod — čeprav je tedaj prevzel od boja za svoje pravice na Cipru — z zanimanjem spremlja razvoj jugoslovansko-sovjetskih odnosov. Ko poudarja, da je na grški narod napravilo izredno globoko vtis odločno, pogumno in ponosno stališče predsednika Tita, piše: »Ne da bi prenehala biti komunist, Tito brani neodvisnost in čast svoje države in svojega ljudstva proti samovoljni Sovjetske zveze, tako da to vzbuja iskreno občudovanje našega naroda. Zakaj Grki zmerom občudujejo tiste, ki pogumno brajajo svoje ideje in svoje pravice. Prav tako Tito v času Stalina nudi danes Tito ponovno otipljive dokaze svoje privrženosti neodvisnosti in samostojnosti svoje domovine.«

»Borbe« o grško-jugoslovanskih odnosih. Dejal je: »V svojem intervjuju sem hotel predvsem izjaviti, da v sedanjem času, ko gre Jugoslavija skozi novo obdobje v svoji zunanji politiki, stoji njen prijatelj Grčija ob njej z vsem ognjem svojih čustev in z vso silo vezi, ki izhajajo iz pakta, ki je med obema državama še zmeraj v veljavi.«

JUGOSLOVANSKI DAN NA TRŽASKEM VELESEJMU

Trst, 23. junija (po telefonu). Deseti tržaški mednarodni velesejem je večeraj dopoldne slovesno odprl predstavnik vlade senator Giardina, podtajnik v ministrstvu za zunanje zadeve. Poudaril je važnost tržaškega pristanišča za trgovino z Vzhodom in Zahodom ter med Srednjo Evropo in prekomorskim delom. Ravnotelej velesejma inženir Sospizio pa je podčrtal, da je tržaški velesejem dokaz, kako »bližnji in daljni narodi lahko med seboj sodelujejo za skupno blaginjo in za boljše prihodnost. Predstavnik vlade je razdelil nato petnajst značk in diplom tistim udeležencem, ki že deset let razstavlajo v Trstu, med njimi tudi trgovskim zbornicam Ljubljane, Zagreba in Beograda.

Danes je na velesejmu jugoslovanski dan. Dopoldne je bil v prostorih tržaške trgovinske zbornice sprejem jugoslovanskih gostov pod vodstvom Matije Maležiča, člana Izvršnega sveta LR Slovenije, Dušana Dragosavca, člana Izvršnega sveta LR Hrvatske in inženirja Filipa Kneževića, predsednika jugoslovansko-italijanske trgovinske zbornice. Na spreje-

tere njegove tovarise pa obsodili na smrt, s tem, da je bila obsoda izvršena, s čimer je madžarska vlada nepopravljivo prekršila polnopraven sporazum.

Vlada FLRJ najenergičneje protestira pri vladi LR Madžarske zato, ker je mimo grobe kršitve zgoraj omenjenega sporazuma med obema vladama, sklenjenega z izmenjavo pism z dne 18. oziroma 21. novembra 1956 in potrjenega z madžarsko noto z dne 1. decembra istega leta, v sporočilu ministrstva za pravosodje LR Madžarske z dne 17. junija tega leta, v katerem je objavljeno izrekanje in izvršitev smrtnih kazni nad Imre Nagyem in njegovimi tovariši izrekla celo vrsto hudih obtožb proti FLRJ, ki so popolnoma brez vsakega temelja, s čimer je prizadejala hud udarec odnošajem med FLRJ in LR Madžarske ter s tem prevzela pred svojim ljudstvom in svetovnim javnim mnenjem vso odgovor-

nost za posledice, ki bi lahko iz tega izšle. Zato jugoslovanska vlada sploh nima za potrebno dokazovati svojo neoporečnost v tej zadevi. Ona se ni nikoli vmešavala v notranje zadeve Madžarske in tudi ne dela tega danes. Dejstva o takšnem njenem ravnanju so znana, ne samo madžarski vladi, ampak vsej mednarodni javnosti. Tako je na splošno znano, da je prav v času, na katerega se nanašajo obtožbe, Jugoslavija delala znatne in nesebične napore, da bi prispevala k stabilizaciji razmer na Madžarskem in za to so ji med drugim pogostokrat izrekli priznanje sami madžarski voditelji.

Iz vsega navedenega je jasno, da pomenijo citirane trditve, vnese in omejenega sporočila, grob in z ničemer izzvan napad na Federativno ljudsko republiko Jugoslavijo z jasnimi ciljem, da bi se s ponovnim uporabljanjem najdražjih metod iz nedavne preteklosti zaostri in

Razgovori v Kairu Hamarskjöld se je ponoči štiri ure posvetoval z Naserjem — Spopadi v Bejrutu

KAIRO, 23. junija (Reuter-Tanjug). — Generalni sekretar OZN Hamarskjöld je imel danes sestanek z zunanjim ministrom ZAR Fazljem, ponoči pa je štiri ure konferiral s predsednikom ZAR Naserjem.

Uradni krogi ZAR in zastopniki OZN niso hoteli dati nobene izjave ali komentarja o 4-urnem razgovoru med Naserjem in Hamarskjöldom. Ta se bo danes ali jutri vrnil v Bejrut, nato pa bo predložil Varnostnemu svetu OZN poročilo o rezultatih svoje misije.

Uradno so sporočili, da je opazovalna skupina OZN v Libanonu zaprosila Švedsko, naj pošlje v Bejrut dve lahki dvosedelnici letali. ZDA pa, naj pošljejo dva helikopterja za nalaganje nadzorovane libanonske vojske, na kateri vladajo nemiri.

Vzhodnem sektorju Bejruta je prišlo sinoči zpet do streljanja iz pušk med vladnimi silami in uporniki. Radio Fejrut je sinoči oddaljal poziv poveljstva libanonske vojske, po katerem naj se mladinci javijo v vojaško službo. Radio opozarja, da bo rok za prijavo potekel 30. junija.

Zastopnik britanskega zunanjega ministrstva je danes izjavil, da suživa generalni sekretar OZN Hamarskjöld popolno britansko podporo v naporih za končanje spora v Libanonu. Uradni zastopnik ni hotel odgovoriti na vprašanje, ali se bo Vel. Britanija pri reševanju tega spora zanašala samo na generalnega sekretarja OZN.

Ker vlada LR Madžarske ni zagotovila izvajanje omenjenega sporazuma, s čimer je bil ta kršen, je vlada Federativne ljudske republike Jugoslavije vložila protest pri vladi LR Madžarske s svojo noto z dne 24. novembra 1956. V svojem odgovoru, ki ga je navedla v noti 1. decembra 1956, je madžarska vlada, ko je zavrnila protest jugoslovanske vlade, trdila, da dejstvo, da se omenjene osebe niso vrnile na svoje domove, pomeni »podrejeno vprašanje tehnične narave«, da pa se sicer ona drži obveznosti iz sporazuma med obema vladama, pri čemer je še enkrat potrdila, da se je »pokazala pripravljeno jamčiti za osebno varnost omenjenih oseb, in izjavila, da ne namerava uporabiti kakršne koli kazni zaradi njihovih preteklih dejanj.

V zvezi s tem je madžarska vlada v svoji noti navedla tudi naslednje: »Ker je v takšnem političnem položaju na Madžarskem obstajala nevarnost, da bi kontrarevolucionarni elementi organizirali atentate na Imre Nagya in druge osebe, ki sodijo v njegovo skupino, z namenom, da bi odgovornost za posledice zvalili na revolucionarno delavsko-kmečko vlado, dalje, upoštevajoč, da njihovi osebni varnostni pogoji niso bili ustrezni, so na temelju sporazuma o tej zadevi med vlado LR Madžarske in vlado LR Romunije Imre Nagy in tovariši odšli v LR Romunijo, dokler ne bi v LR Madžarski nastopili ustrezni pogoji varnosti.«

Sklepi zveznega izvršnega sveta

Beograd, 23. jun. (Tanjug). Danes je bila seja zveznega izvršnega sveta pod predsedstvom Mijalka Todorovića. Na seji so sklenili, da se zvezni ljudski skupščini predlaga sprejem priporočila o ustvaritvi nadaljnjih pogojev za redno izobraževanje visokokvalificiranih strokovnjakov na fakultetah, s katerim se priporoča republiškimi ljudskimi skupščinam, republiškimi izvršnim svetom in organom upravljanja fakultet in univerz, da v svojem področju izvedejo ukrepe, ki naj bi omogočili skrajšanje študija in reorganizacijo pouka na fakultetah v skladu s potrebami skupnosti.

Na seji so sklenili, da se zaradi ustvaritve boljših pogojev za pridobitev visokokvalificiranih kadrov izdela perspektivni plan za razvoj tehničnih fakultet in da se za uresničitev tega plana pritegnejo tudi sredstva države.

Zvezni izvršni svet je sprejel tudi nekaj amandmanov k predlogu zakona o izpodbijanju in izpopolnitvah zakona o delovnih odnosih in k predlogu odločbe o izpopolnitvi odločbe o obrestnih merah na sredstva gospodarskih organizacij, na sredstva, vložena v banke in za kratkoročne kredite.

Zvezni izvršni svet je sprejel tudi uredbi, ki pooblašča sekretariat za industrijo pri zveznem izvršnem svetu, da v soglasju z zveznim izvršnim svetom in državnim sekretariatom za blagovni promet predpisuje maksimalne cene premoga.

Po potrebi bo zvezni državni sekretariat za finance izdal podrobnejše predpise o odobravanju kreditov gospodarskim organizacijam zaradi nabave premoga po določbah te uredbe. Na ta način naj bi se zagotovilo enakomerno izkoriščanje razpoložljivih zmogljivosti premogolovnikov, katerih proizvodnja lahko v celoti zadovolji enakomerno v celoti zadovolji trošnje premoga. Tako se bodo preprečili pojavi nadurnega dela v času večje porabe premoga.

Na koncu je zvezni izvršni svet sprejel odločbo, s katero se zvezni državni sekretariat za finance pooblašča, da določa pogoje za dotacije države gospodarskim organizacijam.

opravičila že obstoječa, organizirana in brezobzirna protijugoslovanska akcija, da bi se korenito pokvarili madžarsko-jugoslovanski odnošaji in da bi se poskušala zvaliti odgovornost za takratne dogodke na Madžarskem na Jugoslavijo, kar neizpodbitno potrjuje dejstvo, da so navedbe iz madžarskega sporočila takoj izkoristili v tisku nekaterih vlad, ki so udeležene v tej akciji. Ta napad, ne glede na to, ali je bil storjen po svobodni volji, je tembolj obžalovanja in obsojnih vrednih, ker so se odnošaji med narodj Jugoslavije in Madžarske ugodno razvijali, kar je bilo lahko samo v obojestransko korist, kakor tudi v korist vseh činitelev, ki jim je zares do krepitve miru v tem delu sveta. Očitno je, da je s tem dejanjem vlada LR Madžarske prizadejala hud udarec odnošajem med FLRJ in LR Madžarske.

V zvezi s sporočilom madžarskega ministrstva za pravosodje ima vlada Federativne ljudske republike Jugoslavije za potrebno, da opozori še na naslednja dejstva: »Z izmenjavo pism med vlado Federativne ljudske republike Jugoslavije in vlado LR Madžarske z dne 18. oziroma 21. novembra 1956 je bil dosežen sporazum o rešitvi vprašanja azila za Imre Nagya in druge osebe, ki so azil uporabljale v jugoslovanskem veleposlanstvu v Budimpešti, tako, da je vlada LR Madžarske zaimčila osebno varnost in svoboden odhod tem osebam na njihove domove takoj po zapustitvi stavbe jugoslovanskega veleposlanstva, ter se zavezala, da do njih »ne želi izvajati kazni zaradi njihovega preteklega delovanja.«

Ker vlada LR Madžarske ni zagotovila izvajanje omenjenega sporazuma, s čimer je bil ta kršen, je vlada Federativne ljudske republike Jugoslavije vložila protest pri vladi LR Madžarske s svojo noto z dne 24. novembra 1956. V svojem odgovoru, ki ga je navedla v noti 1. decembra 1956, je madžarska vlada, ko je zavrnila protest jugoslovanske vlade, trdila, da dejstvo, da se omenjene osebe niso vrnile na svoje domove, pomeni »podrejeno vprašanje tehnične narave«, da pa se sicer ona drži obveznosti iz sporazuma med obema vladama, pri čemer je še enkrat potrdila, da se je »pokazala pripravljeno jamčiti za osebno varnost omenjenih oseb, in izjavila, da ne namerava uporabiti kakršne koli kazni zaradi njihovih preteklih dejanj.

V zvezi s tem je madžarska vlada v svoji noti navedla tudi naslednje: »Ker je v takšnem političnem položaju na Madžarskem obstajala nevarnost, da bi kontrarevolucionarni elementi organizirali atentate na Imre Nagya in druge osebe, ki sodijo v njegovo skupino, z namenom, da bi odgovornost za posledice zvalili na revolucionarno delavsko-kmečko vlado, dalje, upoštevajoč, da njihovi osebni varnostni pogoji niso bili ustrezni, so na temelju sporazuma o tej zadevi med vlado LR Madžarske in vlado LR Romunije Imre Nagy in tovariši odšli v LR Romunijo, dokler ne bi v LR Madžarski nastopili ustrezni pogoji varnosti.«

Prejšnji teden je podpredsednica SZDL Slovenije Vida Tomšičeva govorila članom Društva novinarjev LRS o stanovanjskih skupnostih. Na osnovi njenih izjavljanj bomo objavili tri prispevke, in sicer o vsebini stanovanjskih skupnosti, o materialni vsebini ter o odnosih med stanovanjsko skupnostjo, komuno in gospodarskimi organizacijami.

Prvi člen osnutka zveznega zakona o stanovanjskih skupnostih nam določno pove, kaj je stanovanjska skupnost. To je skupnost državljanov v določenem naselju, stalno naseljenih v stanovanjskem bloku ali rajonu v okviru občine. Stanovanjske skupnosti ustanovljamo v pomoč družini in delovnemu človeku sploh pri zadovoljevanju njegovih potreb v vsakdanjem življenju, za medsebojno pomoč ter zato, da upravljajo državljani družbene posele, ki naj prispevajo k napredku naselja.

Drugi člen tega zakona govori, kaj naj stanovanjska skupnost dela. Predvsem naj organizira in pospešuje komunalno, gospodarsko, socialno, zdravstveno, vzgojno dejavnost ter druge družbene dejavnosti. Ta zgodovinski pregled je važen za razumevanje stanovanjskih skupnosti. V Jugoslaviji smo s socialistično revolucijo prekinili kapitalistični razvoj. Socialistična država tako pa naj organizira pomoč zaposleni ženi pri vzgoji in negi otrok in organizira dejavnosti, ki pomagajo pri gospodinjstvu. Stanovanjska skupnost mora skrbeti za zaščito otrok, ki jim je potrebna socialna pomoč družbe, in za zaščito ljudi, ki so nesposobni za delo. V delovno področje stanovanjske skupnosti spada tudi skrb za pospeševanje stanovanjske graditve, za dobro gospodarjenje s stanovanjskim skladom in dajanje strokovne pomoči pri upravljanju zgradb. To pa naj bi bile temeljne naloge stanovanjskih skupnosti.

Dosedanje stanovanjske skupnosti so dokaj velike in pomenijo uzakonjeno višjo obliko nad hišnimi sveti. To so stanovanjske skupnosti, ki pomagajo vzdrževati družbeni stanovanjski sklad. Koncepti novih stanovanjskih skupnosti, o katerem je prvič govoril Edvard Kardelj, pa je nekaj bistveno in vsebinsko novega in drugačnega od prejšnjih stanovanjskih skupnosti. V teh novih stanovanjskih skupnostih gre za skupnost ljudi na določenem območju in ne več za skupnost hiš pod družbeno kontrolo. Za pravilno razumevanje vloge stanovanjskih skupnosti, je le-te treba obravnavati tudi z zgodovinsko-razvojnega aspekta.

Ze kapitalistični sociologi so ugotovili, da je današnja družina v popolnoma drugačnem položaju, kakor je bila kmečka, fevdalna družina ali celo družina v pracomunistični skupnosti. Delitev dela je bila taka, da je žena vedno opravljala posle doma. Kapitalizem pa jo je potegnil v javno proizvodnjo, v industrijo in vedno bolj v vse proizvodne veje. Zategadelj je danes vedno bolj pereče vprašanje nadaljnega življenja take družine. Kapitalizem trdi, da je treba ženo vrniti v krog njenega doma, v praksi pa dela drugače. Tako je odstotek zaposlenih žena v Ameriki mnogo višji kot pri nas. Kljub kapitalistični trditvi, da je še vedno treba deliti delo glede na spole, pa v praksi tega ne morejo več izvajati, ker proizvajalne sile narekujejo družbene in človeške odnose. Vrsta del, ki jih je doslej opravljala družina, je prevzela industrija, torej se izdelujejo industrijsko, na družbeni način. Tako je med prvi-

mi tekstilna industrija uničila domačo tekstilno obrt, konfekcijo itd. To jasno kaže, na kompleksen razvoj, ki individualizira družino in ki ženo potegne v javno proizvodnjo. Zato se tudi vedno jasneje oblikuje vprašanje: Kaj sedaj s potrebami družine? Družina se vedno bolj zožuje na potrošno enoto, kjer člani samo trošijo, proizvajajo pa drugje, na drugih delovnih mestih. Nekoč je družina strokovno usposabljala svoje člane za določeno obrt, današnja družina pa tega ne zna in ne more več dati kvalifikacij za moderno industrijo. Zato so se na industrijskih področjih začele razvijati javne ustanove, solstvo, zdravstvena zaščita ipd., kar je nekoč družina opravljala doma. Današnja proizvodnja pa za to ni več zainteresirana, ker ne želi s tem obremenjevati družine doma. Zato se vse to začnjava opravljanjati v javnih ustanovah, šolah, bolnišnicah itd.

Ta zgodovinski pregled je važen za razumevanje stanovanjskih skupnosti. V Jugoslaviji smo s socialistično revolucijo prekinili kapitalistični razvoj. Socialistična država tako pa naj organizira pomoč zaposleni ženi pri vzgoji in negi otrok in organizira dejavnosti, ki pomagajo pri gospodinjstvu. Stanovanjska skupnost mora skrbeti za zaščito otrok, ki jim je potrebna socialna pomoč družbe, in za zaščito ljudi, ki so nesposobni za delo. V delovno področje stanovanjske skupnosti spada tudi skrb za pospeševanje stanovanjske graditve, za dobro gospodarjenje s stanovanjskim skladom in dajanje strokovne pomoči pri upravljanju zgradb. To pa naj bi bile temeljne naloge stanovanjskih skupnosti.

V našem razvoju gre za to, da je treba zavestno pospešiti proces, ki ga odpira kapitalizem, namreč proces podružabljenja gospodinjstva. V programu ZKJ je rečeno, naj se tehnično gospodinjstvo podruži zavestno v okviru stanovanjske skupnosti in tudi v okviru komune.

Gre torej za podružabljenje tehnične baze gospodinjstva, s tem da se določena gospodinjstva dejavnost iz individualnih družin razširi na večje področje, ki je dovolj veliko, da lahko tako dejavnost opravlja ceneje, hitreje in bolje. Hkrati pa je družini dosti bližje. Za to je komuna preširoka skupnost, pa tudi razlika v značaju komune in stanovanjske skupnosti je dokajšnja. O komuni pravimo, da je družbeno proizvajalec in potrošnik, komuna planira proizvodnjo in potrošnjo. Stanovanjska skupnost pa je izrazita organizacija samo potrošne in to potrošne sredstev, ki smo jih zaslužili nekje izven stanovanjske skupnosti, v proizvodnji. Stanovanjska skupnost se razlikuje od delavskih svetov, ki organizirajo proizvajalce, ker organizira potrošnike zaradi boljše, cenejše in hitreje potrošnje ter zaradi našega posebnega interesa, da bi bila lahko tudi žena proizvajalec. S podružbljenjem gospodinjstva pa bo razbremenjena žena kot edini človek, ki skrbi za gospodinjstvo.

VREME

Stanje 23. junija. Nad severno Italijo, delom Jadranskega morja in Balkanom se zadržuje področje nižjega zračnega pritiska, ki se odlni in umika proti vzhodu. Nad Alpami se je zgradil greben visokega zračnega pritiska, ki pa že slabi.

Napoved za torek: Menjšajo se oblačno vreme, zlasti popoldne nagnjenje h krajevnim plomam. — Nočne temperature med 8 in 12, v Primorju okoli 17, najvišje dnevene do 21 stopinj Celzija.

»Komune se morajo razvijati predvsem v smer čedalje intenzivnejšega napredovanja proizvajalnih sil in nenehnega povečevanja produktivnosti dela, s tem pa tudi dohodka na posameznega delovnega človeka v komuni. To je prvi pogoj sleherne akcije komune za nadaljnje zboljšanje splošnega družbenega kakor tudi individualnega materialnega in kulturnega standarda. Pri tem se morajo vedno širše razvijati tudi tisti organizmi in tiste službe komune, ki so vsak dan v neposredno pomoč in na uslugo državljanu in družini v njihnih materialnih, kulturnih in drugih življenjskih potrebah in ki bodo na podlagi najširšega materialnega in političnega sodelovanja državljanov samih neposredno pomagala zboljševati družbeni standard prebivalstva. To je tudi pot podružbljenja tehnične osnove družinskega gospodinjstva.

V tej smeri se morajo razvijati tudi stanovanjske skupnosti. Povezati bodo morale splošne napore komune na tem področju z akcijo in iniativo neposredno zainteresiranih državljanov.«

Iz Programa ZKJ

»Komune se morajo razvijati predvsem v smer čedalje intenzivnejšega napredovanja proizvajalnih sil in nenehnega povečevanja produktivnosti dela, s tem pa tudi dohodka na posameznega delovnega človeka v komuni. To je prvi pogoj sleherne akcije komune za nadaljnje zboljšanje splošnega družbenega kakor tudi individualnega materialnega in kulturnega standarda. Pri tem se morajo vedno širše razvijati tudi tisti organizmi in tiste službe komune, ki so vsak dan v neposredno pomoč in na uslugo državljanu in družini v njihnih materialnih, kulturnih in drugih življenjskih potrebah in ki bodo na podlagi najširšega materialnega in političnega sodelovanja državljanov samih neposredno pomagala zboljševati družbeni standard prebivalstva. To je tudi pot podružbljenja tehnične osnove družinskega gospodinjstva.

V tej smeri se morajo razvijati tudi stanovanjske skupnosti. Povezati bodo morale splošne napore komune na tem področju z akcijo in iniativo neposredno zainteresiranih državljanov.«

Iz Programa ZKJ

»Komune se morajo razvijati predvsem v smer čedalje intenzivnejšega napredovanja proizvajalnih sil in nenehnega povečevanja produktivnosti dela, s tem pa tudi dohodka na posameznega delovnega človeka v komuni. To je prvi pogoj sleherne akcije komune za nadaljnje zboljšanje splošnega družbenega kakor tudi individualnega materialnega in kulturnega standarda. Pri tem se morajo vedno širše razvijati tudi tisti organizmi in tiste službe komune, ki so vsak dan v neposredno pomoč in na uslugo državljanu in družini v njihnih materialnih, kulturnih in drugih življenjskih potrebah in ki bodo na podlagi najširšega materialnega in političnega sodelovanja državljanov samih neposredno pomagala zboljševati družbeni standard prebivalstva. To je tudi pot podružbljenja tehnične osnove družinskega gospodinjstva.

V tej smeri se morajo razvijati tudi stanovanjske skupnosti. Povezati bodo morale splošne napore komune na tem področju z akcijo in iniativo neposredno zainteresiranih državljanov.«

Iz Programa ZKJ

»Komune se morajo razvijati predvsem v smer čedalje intenzivnejšega napredovanja proizvajalnih sil in nenehnega povečevanja produktivnosti dela, s tem pa tudi dohodka na posameznega delovnega človeka v komuni. To je prvi pogoj sleherne akcije komune za nadaljnje zboljšanje splošnega družbenega kakor tudi individualnega materialnega in kulturnega standarda. Pri tem se morajo vedno širše razvijati tudi tisti organizmi in tiste službe komune, ki so vsak dan v neposredno pomoč in na uslugo državljanu in družini v njihnih materialnih, kulturnih in drugih življenjskih potrebah in ki bodo na podlagi najširšega materialnega in političnega sodelovanja državljanov samih neposredno pomagala zboljševati družbeni standard prebivalstva. To je tudi pot podružbljenja tehnične osnove družinskega gospodinjstva.

V tej smeri se morajo razvijati tudi stanovanjske skupnosti. Povezati bodo morale splošne napore komune na tem področju z akcijo in iniativo neposredno zainteresiranih državljanov.«

Iz Programa ZKJ

»Komune se morajo razvijati predvsem v smer čedalje intenzivnejšega napredovanja proizvajalnih sil in nenehnega povečevanja produktivnosti dela, s tem pa tudi dohodka na posameznega delovnega človeka v komuni. To je prvi pogoj sleherne akcije komune za nadaljnje zboljšanje splošnega družbenega kakor tudi individualnega materialnega in kulturnega standarda. Pri tem se morajo vedno širše razvijati tudi tisti organizmi in tiste službe komune, ki so vsak dan v neposredno pomoč in na uslugo državljanu in družini v njihnih materialnih, kulturnih in drugih življenjskih potrebah in ki bodo na podlagi najširšega materialnega in političnega sodelovanja državljanov samih neposredno pomagala zboljševati družbeni standard prebivalstva. To je tudi pot podružbljenja tehnične osnove družinskega gospodinjstva.

V tej smeri se morajo razvijati tudi stanovanjske skupnosti. Povezati bodo morale splošne napore komune na tem področju z akcijo in iniativo neposredno zainteresiranih državljanov.«

Iz Programa ZKJ

»Komune se morajo razvijati predvsem v smer čedalje intenzivnejšega napredovanja proizvajalnih sil in nenehnega povečevanja produktivnosti dela, s tem pa tudi dohodka na posameznega delovnega človeka v komuni. To je prvi pogoj sleherne akcije komune za nadaljnje zboljšanje splošnega družbenega kakor tudi individualnega materialnega in kulturnega standarda. Pri tem se morajo vedno širše razvijati tudi tisti organizmi in tiste službe komune, ki so vsak dan v neposredno pomoč in na uslugo državljanu in družini v njihnih materialnih, kulturnih in drugih življenjskih potrebah in ki bodo na podlagi najširšega materialnega in političnega sodelovanja državljanov samih neposredno pomagala zboljševati družbeni standard prebivalstva. To je tudi pot podružbljenja tehnične osnove družinskega gospodinjstva.

V tej smeri se morajo razvijati tudi stanovanjske skupnosti. Povezati bodo morale splošne napore komune na tem področju z akcijo in iniativo neposredno zainteresiranih državljanov.«

Ob robu dogodkov

»Zdravljenje«

Predsednik vlade iraško-jordanske unije Nuri es Said se sel »zdravit« v Veliko Britanijo. To »zdravljenje« pa bo obsegalo predvsem razgovore z britanskimi ministri o položaju na Srednjem vzhodu.

Nuri es Said je eden izmed tistih ljudi, ki jih dobrohotna usoda nakloni veselilam, ki bi rade čim dlje odbržale svoj vpliv na določeno področje. Skratka, to je človek močne roke. V britanskem Foreign Officeu si ne upajo niti misliti, kaj se bo zgodilo tistega dne, ko bo Nuri es Said umrl. Možakar je namreč že v letih in nekega dne utegne izpreči za zmeraj in ne samo kot doslej — začasno, da bi ob vsakem resnem znamenju nemirov v Iraku spet prijel za vajeti.

Toda trenutek, ki si ga je Nuri es Said izbral za »zdravljenje«, v Londonu je izredno pomembno. Na Srednjem vzhodu dirja zdaj tako imenovana libanonska kriza, na Cipru je že 37.000 vojakov, šest ameriških flota bdi v bližini Libanona kot kolcija nad svojimi plačanci — nad ameriški interesi — predsedstvo vlade Združenih arabske republike je javno posvarilo Zahod pred umeševanjem v Libanon, v kratkem pa bo še sestanek bagdadskega pakta, katerega član je Irak, ne pa tudi Jordanija, ki je zdaj v uniji z Iracom. Položaj je potekal — malo rečeno — napet in nikakor ugoden za »zdravljenje«, četudi bi bil Nuri es Said v resnici bolan.

Jasno je, da se je sel predsednik iraško-jordanske unije posvetovati v London. Če pride do česa, je treba akcije vzporediti in složno nastopiti. Nuri es Said bo najbrž zvedel v Londonu za resnične namene ali vsaj del namenov Velike Britanije, če že ne ZDA. Priročnost je namreč preveč zapeljiva — ali tako se vsaj zdi Zahodu — da ne bi skušali nekaj težnosti Združenih arabski republik.

Če je tako, je taka politika kratkovidna in nevarna. Nevarna je že, če bi bil Nuri es Said sel v London samo s tem namenom, kako spravitli še Jordanijo v bagdadski pakt. Ta korak bi namreč še huje zaostri napetost med ZAR in unijo in razburkal se kako področje na Srednjem vzhodu, ki se noče in noče pomiriti.

»Velika prevara«

Indijski tisk o britanskem načrtu za Cipr — Na otoku je sedaj 37.000 vojakov

Atene, 23. jun. (Tanjug) V grški skupščini se bo začela jutri razprava o ciprskem problemu in o vladni politiki do zadeve. Razpravo bo začel minister za zunanje zadeve Averof, ki bo v svojem poročilu objavil nove momente, ki so nastali z objavo britanskega načrta in odgovorom grške vlade.

Domnevajo, da bo Averof govoril tudi o namelih vlade in njenega stališča do ciprskega problema v prihodnosti, posebno na mednarodnem poprišču in v organizaciji Združenih narodov. V razpravi, ki bo trajala dva do tri dni, bodo govorili voditelji vseh opozicijskih strank.

Reuter poroča s Cipra, da se je sinoči končala osemdnevna akcija prevažanja novih britanskih vojaških okrepitev na Cipr. V tem času so na otok pripeljali še kakih 6000 vojakov, tako, da je skupno število pripadnikov britanskih sil na Cipru povečalo zdaj na 37 tisoč mož. Zadnji oddelek čet — 209 mornariških komando-

Repriza starega

V razmeroma kratkem času so voditelji v nekaterih socialističnih deželah dali sami toliko dokazov, da protijugoslovska gonja nima ničesar skupnega z zavisti. Pokazalo se je, da jim ne gre za poštno, marksistično analizo sodobnih pojavov v svetu ter za razpravo o reševanju in prečitih pritiskih. S to gonjo bi hoteli zadušiti »nezaželene« napredne težnje v lastnih in drugih socialističnih deželah. Zato tudi ni slučajno, da se hkrati z gonjo proti Jugoslaviji, odvija tudi poveljanje notranji pritisk v njihovih lastnih deželah. Pod geslom borbe proti »revizionizmu« so začeli uprizarjati zastraševalne procese (obsojda madžarskega predsednika Nagya, procesi na Kitajskem itd.), začeli so z novimi deportacijami, zapiranjem in podobno. Skratka, zopet so se začele kampanje »čiščenja«.

V skladu s takim vzdušjem so se odvijale tudi zadnji kongresi KP na Kitajskem, v Bolgariji in na Češkoslovaškem. Analiza kaže, da so bili ti kongresi v glavnem posvečeni protijugoslovske gonje. Namesto, da bi govorili o uspehih, težavah in slabostih v notranjem razvoju države, ter nakazali pot za reševanje najbolj aktualnih problemov, ki obstojajo v vsaki izmed teh držav z ozirom na pogoje, v katerih se razvija socializem, so vse to potiskali ob stran in postavili kot osnovno nalogo borbo proti »revizionizmu«.

To pomeni tag pred stvarnostjo in odnivanje neljubih problemov v podzemlje. Odvet bi bilo razlagati, da to ni način za reševanje problemov in da nam je v zadevi dotedanja praksa pokazala, kako škodljiv je tak način za razvoj socializma.

Slovor psovic, ki si jih ponovno začeli uporabljati v tisku, drastične metode, ki jih uporabljajo v nekaterih deželah namreč »politične starih celovov«, gospodarski in politični pritisk na socialistično Jugoslavijo, vse to so znamenja, da so komunistični v socialističnih deželah ponovno začeli dvigati glavo ter so prešli v nekaterih deželah

Ferhat Abas obtožuje

Voditelj FLN obtožuje ZDA, da podpirajo francosko kolonialistično politiko v Severni Afriki — Komentar »Liberation« o oblasti generalov

TUNIS, 23. junija (Reuter) — Voditelj alžirske fronte narodne osvoboditve Ferhat Abas je danes obtožil ZDA, da podpirajo francosko kolonialistično politiko v Severni Afriki. V izjavi za tiskovski časopis »Action« trdi, da je ta podpora »brezpogojna« in zato sklepa, da Pariz diktira politiko Washingtona do Severne Afrike. »Ni mogoče razglasiati prijateljstva do Arabcev v Rabatu, Tunisu in Riadu, hkrati pa biti njihov sovražnik v Alžiru, Damasku in Kairu«, je izjavil zastopnik alžirske fronte narodne osvoboditve.

V komentarju o položaju v Franciji današnji »Liberation« piše, da je Alžirija zdaj bolj kot kdaj koli prej pod nadzorom generalov, ki so izvedli prevrat, in da odbori narodne rešitve utrjujejo svojo organizacijo in nadaljujejo svojo dejavnost. Casopis meni, da ti odbori želijo v Alžiriji odigrati vlogo enotne stranke neke diktature. Po mnenju časopisa služi tudi na nekaterih drugih francoskih ozemljih, ki sledijo vzgledu Alžira in Ajaccio, degolizem kot sredstvo za prikrivanje razizma.

Medtem pa se vodi v francoskih provincih boj z gesli in parolami, izpisanimi na vaških zidovih, solah in drugih stavbah. Parole uporabljajo pristaši in nasprotniki generala De Gaullea. V ladjeodstaniškem središču Nantesu, na ustju reke Loire, so komunisti na zidu ladjeodstaniškega »Dol« diktatorjem! Desničarji so takoj poleg te parole napisali s prav tako velikimi črkami: »Živel Massu!« V Bretanji so De Gaulleovi pristaši izkoristili eno izmed priljubljenih parol Komunistične partije: »Mir

Težave z Malo Evropo

Strasbourg, 23. junija. (Reuter.) Predsednik skupščine Male Evrope Robert Schuman je izjavil, da bi moral biti temelj za združevanje Evrope širši, kot je to primer pri Mali Evropi in da Britanija ter druge evropske države, kot na primer Švica, ne bi smele ostati izven tega narča. V Strasbourgu so danes tudi objavili poziv raznih političnih, gospodarskih in sindikalnih predstavnikov šestih držav Male Evrope, da je treba v celoti izvesti sporazum o skupnosti za premost in jeklo, o skupnem trgu in Evrostanu, kakor tudi o vzpostavljanju evropskega političnega organizma.

Demonstracije v Moskvi

Moskva, 23. jun. (Reuter.) Okoli 1000 državljanov je danes popoldne demonstriralo pred znanstvenim veleposlaništvom v Moskvi. Na veleposlaništvu so metali kamenje in črepanje, ter razbili več kot 30 oken. Demonstracije so priredili v odgovor na demonstracije zaradi usmrtnice Imra Nagya, ki so bile 20. junija pred sovjetskimi veleposlaništvom v Bonnu.

Ameriška pomoč Indiji

New Delhi, 23. jun. (Reuter.) Med Indijo in ZDA so danes v New Delhiju podpisali sporazum, po katerem bo Indija dobila od ZDA 35 milijonov dolarjev pomoči za transport in industrijo jute. V Washingtonu so istočasno podpisali drugi sporazum, po katerem bo Indija dobila od ZDA 40 milijonov dolarjev za izgradnjo železnice.

Heuss odpotoval iz ZDA

New York, 23. jun. (Reuter.) Predsednik Zahodne Nemčije Theodor Heuss je odpotoval danes z ladjo Bremen, Zahodnonemški predsednik je bil na uradnem obisku v ZDA tri tedne. Včeraj se je Heuss v New Yorku sestel s predstavnikmi organizacij ameriških Židov. Govorili so o odškodninski škodi Židom, ki so bili žrtve nacističnega režima med drugo svetovno vojno.

Kongres ginekologov v Montreaul

Montreal, 23. jun. (AFP.) V Montreaulu se je včeraj začel mednarodni kongres ginekologov, ki mu prisotuje približno 1000 zdravnikov iz 60 držav.

Senator predlaga

Predsednik odbora za razorožitev ameriškega senata je govoril o sporazumu o nadzorstvu nad prekinitvijo jedrskih poskusov

Washington, 23. junija. (Reuter.) Predsednik pododbora za razorožitev ameriškega senata Humphrey je sinoči v Washingtonu govoril o pogojih, ki bi jih morali izpolniti, da bi zagotovili normalno funkcioniranje sistema nadzorstva nad prekinitvijo jedrskih poskusov.

Humphrey meni, da bi moral biti sistem vsaj 90% učinkovit. Za to bi morali postaviti seizmografske postaje z mednarodnimi ekipami v mnogih krajih Sovjetske zveze, ZDA, na Tihem oceanu, pa tudi v drugih delih sveta. Poleg tega bi morali ustanoviti tudi centralno agencijo, ki bi analizirala seizmografske podatke, delala pa bi pod pokroviteljstvom OZN. Humphrey tudi meni, da bi moral mednarodni sporazum o prekinitvi jedrskih eksplozij veljati dlje časa, da bi laže organizirali inspekcijski sistem. V sporazumu bi moralo tudi biti govora o razvoju raziskovalnih del in poskusov na področju atomske energije, in sicer pod mednarodnim nadzorstvom.

Svoj načrt za nadzorstvo nad morebitnim sporazumom o prekinitvi poskusnih jedrskih eksplozij je Humphrey sestavil na podlagi poročil 31 vidnih ameriških seizmologov in na podlagi gradiva, s katerim razpolaga senatni pododbor za razorožitev.

FOTO APARATI ZOPET NA OBROKE!

Vsem številnim interesentom sporočamo, da je Narodna banka ponovno dovolila prodajo fotoaparatur na potrošniški kredit na eno ali dve leti. - Kredite odobravamo sami po splošnih predpisih. 3826-R Trgov. podjetje »FOTOMATERIAL«, Ljubljana.

SEM VAM ZE ZADNJC PAVEDAL, DA NE VZAMEM TAKE S USTAGI

Priprave za »splovitev« vlade

OD NAŠEGA STALNEGA DOPIŠNIKA

Rim, 23. junija. (Po telefonu.) Predsednik republike je danes dopoldne končal posveto vanja s političnimi voditelji in po nekaterih vesteh bo sekretar demokratske stranke Fanfani že danes popoldne dobil pooblastilo, da sestavi novo vlado.

Kriza torej po vsej verjetnosti ne bo dolga, kajti sodelovanje s socialnimi demokrati je že gotova stvar. Omenjajo se štirje resorji, ki bodo v njihovih rokah in tudi že nekatera imena članov novega kabineta. Med temi so: Andreotti, Tambroni, Gonella in Taviani.

V tej zvezi je omembe vredna ugotovitev, ki so jo nekateri listi z levčarsko demokratsko tendenco zapisali pred nekaj dnevi: socialno usmerjenost nove vlade ni toliko važno, ali se imenuje »vlada levega centra«, ali samo »vlada centra«, važno je, kako bo sestavljena. Pripomba postane aktualna sprito omenjenih »desnih« imen, kot so na primer Andreotti, Tambroni, Gonella, kot verjetnih ministrov nove vlade. Z dokončno sodbo je seveda treba počakati, da bo vlada sestavljena in da bo javljen program, ki ga bo krščanska demokracija izdelala skupno s socialnimi demokrati.

Kot je sodelovanje palače Wedekind v vladi gotova stvar, tako je gotovo, da bodo republikanci ostali izven vlade v »elastični« opoziciji, kar pomeni, da bodo v glavnem »od zunaj« podpirali svoj vlado.

Edina šibka točka v republikanski podpori novega kabineta so Saragatove zunanje politične koncepcije, ki se z republikancem, dosle, ncm in skrajnim atlantistom, vse prej kot jasne

Sindikalni zakon odložen?

Menijo, da predstavniki dom ne bo še sprejel zakona o nadzorstvu nad sindikati, predvsem zaradi jesenskih volitev

NEW YORK, 23. junija (Tanjug). — Za zdaj ni videti, da bi predstavniki doma ameriškega Kongresa še na tem zasedanju do konca junija izglasoval zakon o državnem nadzorstvu nad delavskimi sindikati, ki ga je senat že skoraj soglasno odobril.

Razlog za to zavlačevanje je v tem, da večina članov predstavnika doma obeh strank, posebno pa demokrati, ne želi, da bi se v volilnem letu spopadla z glavnino volilnega telesa, čeprav se je vodstvo federacije AFL-CIO opredelilo za večino dolobč senatne verzije tega zakona.

Po tej verziji bodo morali sindikati pod grožnjo sodnega pregona pošiljati poročila o stanju fondov za zdravstveno in pokojninsko zavarovanje ter o finančnem poslovanju svojih funkcionarjev. Zakon tudi določa tajne volitve v sindikalnih zvezah vsake štiri leta, v krajevnih organizacijah pa vsaka tri leta, ter prepoveduje uporabo sindikalnega denarja za volilno propagando. Zakon prav tako jemlje pravico do opravljanja funkcij tistim osebam, ki so s sodno razsodbo izgubile državljanske pravice. Za največje neželjeno določbo pa vendarle imajo dejstvo, da so sindikalni funkcionarji in delodajalci po zakonu dolžni prisesti, da niso člani komunističnih organizacij, če želijo izkoristiti usluge zveznega urada za delovne odnose. To obveznost, čez katero

Senator predlaga

Predsednik odbora za razorožitev ameriškega senata je govoril o sporazumu o nadzorstvu nad prekinitvijo jedrskih poskusov

Washington, 23. junija. (Reuter.) Predsednik pododbora za razorožitev ameriškega senata Humphrey je sinoči v Washingtonu govoril o pogojih, ki bi jih morali izpolniti, da bi zagotovili normalno funkcioniranje sistema nadzorstva nad prekinitvijo jedrskih poskusov.

Humphrey meni, da bi moral biti sistem vsaj 90% učinkovit. Za to bi morali postaviti seizmografske postaje z mednarodnimi ekipami v mnogih krajih Sovjetske zveze, ZDA, na Tihem oceanu, pa tudi v drugih delih sveta. Poleg tega bi morali ustanoviti tudi centralno agencijo, ki bi analizirala seizmografske podatke, delala pa bi pod pokroviteljstvom OZN. Humphrey tudi meni, da bi moral mednarodni sporazum o prekinitvi jedrskih eksplozij veljati dlje časa, da bi laže organizirali inspekcijski sistem. V sporazumu bi moralo tudi biti govora o razvoju raziskovalnih del in poskusov na področju atomske energije, in sicer pod mednarodnim nadzorstvom.

Svoj načrt za nadzorstvo nad morebitnim sporazumom o prekinitvi poskusnih jedrskih eksplozij je Humphrey sestavil na podlagi poročil 31 vidnih ameriških seizmologov in na podlagi gradiva, s katerim razpolaga senatni pododbor za razorožitev.

Jasno pa je, da kakor ni mogla večletna gonja proti Jugoslaviji resno ogroziti neodvisnost naše dežele, ter jo spraviti z njene dotedanje poti, ne bo mogla uspeti tudi ponovna ofenziva pritiska. Lahko bodo začasno zavrlj v lastnih deželah pozitivna socialistična stremiljenja, toda uničiti jih ne bodo mogli. Zvijenje bo ponovno pokazalo, da z dosedanjimi stalinskimi metodami ni mogoče reševati problemov, ki jih postavljata sedanji razvoj socializma. Napredni elementi se bodo zopet oprijeli še večjo silo.

ostala desnica so namreč doživeli na volitvah občuten poraz.

Da je pobuda »Confindustria« »čuten«, odkriva tudi nacionalni posvet liberalne stranke, na katerem so v soboto sklenili, da bodo ostali v »elastični« opoziciji proti bodoči vladi, ki da je samo »ena izmed variant centristične kombinacije«. Z drugimi besedami, liberali niso zaprli vrat za sodelovanje v vladi, kakor hitro bi dvostrankarska garnitura DC — PSDI zašla v težave. Tudi na posvetu liberalne stranke je prišla do izraza težnja znova poskusiti združitev desnice in s težo te združitve vplivati na krščansko demokracijo, ki bo v prihodnjih petih letih tisti element, ki bo z izbiro svojih zaveznikov in sodelovanja nimo določal smer italijanskega nacionalnega življenja.

Pobuda na desnici, predvsem pa glasovi o »desnih« ministrjih v »centro-levčarski« vladi opravičuje mnenje tistih skeptikov, ki trdijo, da bo socialna demokracija več ali manj samo sredstvo za pomiritev leve in desne krščanski stranki sami, čeprav je leader PSDI Saragat v večrajšji številki »Giustizia« zapisal, da je naloga socialnih demokratov preprečiti krščanski demokraciji »drčanje v desno«.

»Drčanje v desno« je priljubljena fraza socialno demokratskega pravnika, fraza, ki pa je včeraj prav gotovo ne bi uporabil, če bi prebral uvodni članek v zadnjem »Espresso«, kjer avtor in izmišljeni, skozi in skozi ironični storijski o intimitni večerji aktualnih političnih prvakov polaga Saragatu na jezik prav isti stavek, ki potem žanje burno odobravanje vsega, le v farta-ziji obstoječega političnega omizja. »Toda čeprav je povest od začetka do kraja izmišljena, je vendar hkrati tudi resnična,« zaključuje avtor svojo povest, ki ima naslov: »Za r...stra je treba biti rojen.«

Kot je znano, so bili že pred volitvami poskusi organizirati »veliko desnico«, ki bi obsegala od neofašistov do liberalov vse konservativne sile, »spodobne po volitvah diktirali pogoje krščanski demokraciji«. Poskus se je ponesrečil, bodisi zaradi različnih, včasih diametralno nasprotnih interesov prizadetih strank, bodisi zaradi vprašanja, kdo bo »vodilna stranka«. Tako liberali kot Laurovi monarhisti so namreč sanjarili o resnem in odločujočem partnerstvu z demokratsko stranko. Confindustria je vsaj na videz stavila vse karte na liberalno stranko, toda volilni rezultati so pokazali, da so bili računali, kolikor resnični in ne samo navidezni, popolnoma zgrešeni. Tako liberali kot

Nehru o usmrtni Nagya

New Delhi, 23. junija. (Reuter.) Predsednik indijske vlade Nehru je izjavil, da je usmrtitev bivšega madžarskega premiera Imra Nagya zelo pretresljiva novica. Nehru je dejal, da je pretresljiva sama smrt Imre Nagya, pa tudi njene morebitne posledice.

Gospodarski razvoj Gvjanje

London, 23. junija (Tanjug) V Londonu so uradno sporočili, da se bodo jutri začela pogajanja med delegacijo Gvjanje in britanskega ministrstva kolonije o finanšnjem razvoju gospodarskega razvoja Gvjanje.

V imenu Gvjanje bodo na pogajanjih sodelovali guverner kolonije Rensson, minister za trgovino dr. Chedi Jagan in minister za finance Essex.

Dr. Jagan je predsednik vodilne ljudsko-progresivne stranke. Gvjanja potrebuje za izvedbo dela svojega programa za gospodarski razvoj kakih 40 milijonov funtov šterlingov, zaradi česar je delegacija prisplela v London.

V političnih krogih dvomijo, da bi se Gvjanji posrečilo dobiti ves ta denar, pričakujejo pa, da ji bo Velika Britanija le nudila nsko pomoč.

FOTO APARATI ZOPET NA OBROKE!

Vsem številnim interesentom sporočamo, da je Narodna banka ponovno dovolila prodajo fotoaparatur na potrošniški kredit na eno ali dve leti. - Kredite odobravamo sami po splošnih predpisih. 3826-R Trgov. podjetje »FOTOMATERIAL«, Ljubljana.

Naš festival

V nekaj dneh se bo v Ljubljani začel VI. Ljubljanski festival. Spet bodo zaživele naše čudovite Križanke in iz srca bi želeli, da bi občinstvo, domače in tuje, v slavnostnem amfiteatru doživelo vrsto lepih kulturnih večerov, združenih s prikupnim ozračjem našega mesta.

Toda ko tako pozorjavljamo festival in ko s tem kot vsako leto tudi letos izrekamo dolžno zahvalo vsem tistim, ki so to dragoceno pobudo sprožili in ki ji vsako leto po svojih močeh poštrevno pomagajo do uresničevanja, mislim, da v ničemer ne zmanjšujem svojih simpatij do te manifestacije. Če hkrati ponovim to, kar sem enkrat že zapisal, namreč, da se Ljubljanski festival žal še vse doslej ni dokopal do svojega specifičnega obraza in s tem tudi ne do tistega ugleda, ki bi ga sicer mogel in moral imeti.

Ob tej kritični misli nikakor nečem reči, da Ljubljanski festival sicer ni že posredoval številnih lepih nastopov ali da konkretno letošnji program ne bi bil kvaliteten. Nasprotno — pa bodisi da gre za tradicionalno priljubljene točke, kot so naša Prodana nevesta, južnjaška folklor ali tržaške Primorske zdrabe, bodisi da gre za novosti, kot so koncert prvič izvajanih slovenskih skladb, gostovanje celovških madrigalistov ali folklor iz Medjimurja — sam po sebi je to zelo lep in pester spored. Toda ali kot celota lahko dovoli predstaviti to, kar bi si želeli pod pojmom Ljubljanskega festivala kot osrednje kulturne prireditve našega — in to si upam zapisati brez domišljivosti — dejanske kulturne mesta? Ali ni to v marsičem le nekoliko poživljena, včasih pa celo poslabšana, podaljšana redna sezona ljubljanskega kulturnega življenja? In prav zato, ker je to redno ljubljansko kulturno življenje, že samo po sebi skoraj zanesljivo, se razumljivo ob takim festivalnem podaljševanju sezona opaža tu in tam rahla utrujenost, nezainteresiranost ali pasivnost; to tako pri potencialni publikli, kot pri potencialnih nastopajočih.

Slaherni festival, ki jih je žal povsod že preveč — žal, namreč zaradi tega, ker potem skoraj vsi po vrsti začnejo izgubljati svoje gotovo veliko poslanstvo — mora imeti v sebi, če hoče opravičiti svoj nastanek in obstoj, dvoje: specifičen okvir in specifično vsebino, kajti samo to mu tudi zagotovi specifično sodelovanje in specifično publiko. Mislim, da je to oboje, če vzamem najbližji primer — Dubrovniške letne igre, povsem jasno od prvega trenutka, ko človek vrže pogled na vsakoletni dubrovniški lepak; ne da bi bilo nujno delo istega avtorja, iz likovno sodobne kompozicije povsem nedvomno bje specifičen duh dubrovniške renesanse. Dubrovniški festival je zato tudi v svetovnem koledarju festivalov zabeležen in z njim svet računa. Ne glede na priliv tujeve seveda v takem okolju, kot je Dubrovnik, kjer pomenijo festivalske igre v bistvu začetek in ne konec prave kulturne sezone mesta, zagotovljen tudi množični obisk domače publike.

Ljubljanski festival žal še ni prodril v svet, niti še ni dovolj naš, in prav zaradi tega verjetno tudi ni toliko zanimiv za tujino. To velja tako za tuje goste — gledalce, kot za nastopajoče, ki jih sedanjí organizatorji neglede na denarne težave očitno pridobivajo le bolj po slučajnem ključu. Čeprav ne poznam njenih kvalitativnih, si n. pr. pač ne morem

drugače tolmačiti letošnjega nastopa edinega tujega umetnika — argentinsko italijanske oziroma italijansko argentinske, kot je uradno zapisano. Pevke Helde Marino Specifico okolje mislim, da Ljubljana ima: s svojo zgodovino, geografskim položajem, kulturo, prirodo ter arhitekturo; Križanke, barok, Plečnik, grad so zaključni elementi, ki se ponujajo sami od sebe. Treba je torej le še to posodo napolniti s tako vsebino, da jo bomo imeli za vrhunski in svojski napitek leta.

Spominjam se, kako mi je nekoč vaški strokovnjakov potožil: češ, prepozno sem se rodil, kajti vse so že izumili Res je tudi festivalsko težko odkriti nekaj, česar ne bi imeli že drugi, pri čemer mora hkrati to tudi še rasti iz neklih naravnih pogojev. Dubrovnik je zanj svojo in tujo renesanso, Pulj se je prvi spomnil, da lahko ponudi svojo starinsko Arenu našemu domačemu filmskemu platnu, Novi Sad je s pomočjo Sterijine tradicije oživil festival jugoslovanske dramatike. Kaj bi bilo ogroditelj Ljubljanskega festivala, točno

ne vem in bi bilo treba o tem vsestransko razmisлити. Povsem mimogrede in analogno s festivalom in Novem Sadu, pa mi je n. pr. prišlo na misel, da je — vzporedno s tradicijo Ljubljanske filharmonije — prav ljubljanska Opera znana po svojih prizadevanjih, da vsako sezono uvede vsaj eno novo sodobno opero, hkrati pa, novodobno kot novosadsko gledališče, prav tako išče pota kako bi prišla do svoje nove hiše. Zakaj ne bi torej poizkusili v Ljubljani prirediti vsako leto ob koncu sezone, to je v času festivala, sistematična gostovanja vseh jugoslovanskih Oper, tako da bi vsak ansambel nastopil s svojim, v sezoni najbolj uspešnim sodobnim opernim delom. Če bi šlo pri tem še za izvirna domača dela, toliko boljše. Taka revija bi bila gotovo zanimiva tako za domačo publiko, kot za tuje, hkrati pa bi postala Ljubljana podobno kot Novi Sad za jugoslovansko dramatiklo vsakoletno tržišče jugoslovanske operne ustvarjalne in poustvarjalne tvornosti. Ob navedi letošnje argentinsko italijanske gostje sem si prav tako mimogrede postavil vprašanje: ali ne bi bilo morda zanimivo, če bi se vsaj ob festivalu srečali v Ljubljani vsi naši kvalitativni pevci, ki se v času svojega najvišjega vzpona bolj ali manj izgubljajo v tujini?

Nekega izključnega programa seveda ni mogoče postavljati; biti mora pester, vendar pa neko osnovno barvo festival mora imeti. Gotovo je za nas značilno, da znamo kvaliteto postvarjati tujo kulturo, da smo takorekoč kulturni most med Zahodom in Vzhodom, vendar pa bo zlasti za tuje zanimivo, če se jim bomo predstavljali s svojo lastno kulturo ali vsaj kulturo iz značilnega slovenskega občutja. In po oziru ne smemo pozabiti n. pr. našega tradicionalno razvitega zborovskega petja. In

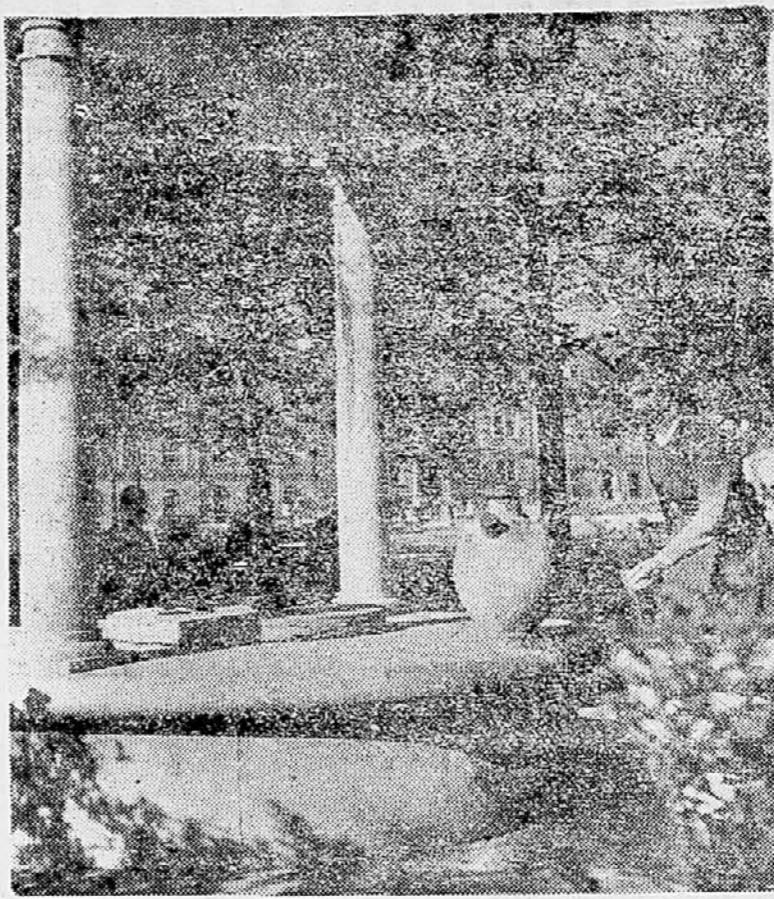
čprav ni kake posebne logične povezave, je vendar tudi prav, da postaja Ljubljanski festival križišče jugoslovanske folklorne, samo da pri tem ob gotovo mamljivejši južni folklori, vendar ne bi smeli povsem puščati ob strani domače slovenske folklorne.

Letošnji program razen tega opozarja na premajhno koordinirano sodelovanje vrste kulturnih ustanov, ki bi jim moral biti Ljubljanski festival skupno in vabljivo dotikališče. Vtis imam, da je marsikatera ustanova vrgla svoj obolus festivalu precej preko rame oziroma, da z nekaterimi ustanovami festival še nima zadostnih stikov. Sicer bi si težko tolmačil dejstvo, da so n. pr. v ljubljanski Operi Kogojevi »Črne maske«, gotovo letošnji največji — in še to domači — dosežek, izvajali zadnjič prav dober teden pred začetkom festivala; da je ljubljanska Opera naštdurala za konec sezone Aido, hkrati pa z istim delom gostuje na festivalu mariborska Opera, kar je samo po sebi sicer zelo prav in vzpodbudno. Labodje jezero je gotovo krasen balet, toda če je že nastajal neki balet o našem ljubljenem mestu, kako to, da — od ustvarjalcev do organizatorjev — pač niso mislili na to, da bi bil tak balet (seveda v boljši zasnovi) veliko bolj kot za neko slavnostno dopolnilo v Operi, lahko še kako šlagerko primeren za festival tega ljubljenskega mesta? Drama bo uprizorila Shakespearovo »Ukročeno trmoglavko, kar bo v predvečer Križank gotovo lep dogodek; toda prepričan sem, da bi pravočasno izrečena in pravočasno upoštevana ideja o Romeu in Juliji istega pri nas že tako udomečenega mojstra pač neprimerno bolj pritegnila. Festivalsko vzdušje po drugi strani še samo po sebi terja neki pompozni spektakel. Če smo spuščali golobe v Drami v redni sezoni in če že imamo svoj festival, kako to, da ne zmoremo v festivalnem okviru potrebnega velikega spektakla — pa bodisi da bi uprizorili na prostem Tugomerta, Puntarjio, Desetega brata ali kaj podobnega? Zelo cenim muzejske ustanove, toda dvomim, da bi bili edini razstavi turških vpadov in 400-letnice slovenskega koledarja najbolj primerni festivalski razstavi, v kolikor ne mislimo s tem pokazati svojega občutka za čas, povezanost z obrednimi turškimi turisti ali obratno poduriti, da smo bili štít Evrope? Ljubljana je nasprotno gotovo zelo značilna po svojih likovnih razstavah. Ne vem, če je za naše kulturno življenje najbolj značilna razstava sovjetske grafike, ki bo v tem času po drugi liniji prispela v Moderno galerijo; morda le — v kolikor bi s tem dokazali našo koeksistenco, kajti naslednji teden bo prav tako po-

vsem slučajno v Jakopičevem paviljonu odprta razstava holandske umetnosti.

Predhodniki ljubljanskega festivala — takratni Turistični tedni so skušali zajeti v svoj okvir celo tekme natakarkjev, trgovsko postrežbo in lampiončke na Ljubljanci. Zalostno pa je, da Ljubljanski festival danes še ni postal res dogodek Ljubljancanov kot celote in dokler tega ne bo, pač tudi posebni zavod z imenom Ljubljanski festival kljub svojim prizadevanjem, ki grede tudi tako daleč, da si skuša pridobivati sredstva s tem, da vabi »največju avstrijsku putujuču menežeriju«, ne bo mogel doseči, da bi skupno prišli do tega, kar je že od antike živo bistvo festivalskih prireditev — nekega kolektivnega prazničnega slavlja celotnega kraja z razgibano sprostitvijo in notranjim očiščenjem.

Bogdan Pogačnik

Slavko Pengov — petdesetletnik

Prepričan sem, da vrstice, namenjene umetnikovemu jubileju, skromnemu Slavku Pengovu ne bodo prav nič ušec. Zamahnil bo z roko, češ, kaj meješ nevažne stvari! Zagovarjam se: hvalim delo — in seveda tudi tisto, kar je z njim neposredno v zvezi.

Jubilant (rojen 24. VI. 1908 v Ljubljani) izhaja iz znane podobarske družine, ki se je sprito velikega števila otrok in maloštevilnih naročil morala trdo boriti za obstanek. Živečemu v vduhu umetniške tradicije, se je mlademu fantu zdelo naravno, da se posveti umetnosti. Po dovršeni realki je odšel v Zagreb na slikarsko akademijo, nato pa je študij nadaljeval na Dunaju in sicer na kiparskem oddelku. Leta 1931 se je vrnil v Ljubljano in začel z delom. Izvrševal je ilustracije, oljnathe podobe in freske, bil je zvest in priljubljen sodelavec mojstra Plečnika. Podobarska tradicija je mlademu umetniku vcepila spoštovanje do realizma, hkrati pa mu je tudi posredovala solidnost in tehnično natančnost v zvezi s slikarskim poklicem. Pengov se je razvil v freskanta ter je to plemenito slikarsko panogo duvgnil na raven starih mojstrov preteklosti. Nastale so odlične freske v cerkvi na Bledu (1932—1938) — prav posebno pa se je slikar razvil ob velikih naročilih, ki mu jih je prinesla svoboda. Leta 1947 je slikal v vili na Bledu, leta 1949 v palači CK ZKJ (Beograd), leta 1950-51 v poslopyu rudarske fakultete v Ljubljani in prav v zadnjem času je zopet zaposlen z velikim javnim naročilom. Pengov je kot ustvarjalec za slikarstvo na presno. Igraje obvlada slikarsko ploskev, figuralna

kompozicija mu ne dela težav, je siljajen risar in hkrati realista, ki ne ljubi zamotanih, nerazumljivih zgodb. Vse te vrstne dajejo njegovemu delu pečat solidnosti, življenjske neposrednosti in mnogokrat tudi monumentalno občutje. Obraje ljudi, njihove kretnje in postave jemlje slikar neposredno iz življenja. Hladna, razumarska tipika mu je neznanca, zato je Slavkova umetnost zares ljudska in vsakomur dostopna. Učenemu poznavalcu umetnosti pove učene besede, preprostem delavcu pa preproste stvari. Vsi pa morajo reči: Da!

Za svoje delo je umetnik prejel doslej lepa priznanja. Dvakrat je dobil zvezno nagrado, leta 1949 pa je bil odlikovan z Redom dela II. stopnje. — Umetniku ob jubileju iskreno čestitamo!

Stane Mikuz

Naj omenimo še rahle in v celoti prav malo pomembne pomanjkljivosti predstav: v redkih momentih nejasnost v dikciji, nepopolnost razsvetljave. »Mačka na pločevinasti strehi« pa sodi med najlepše, močne in sočne predstave, kar jih je dala mariborska Drama v zadnji letih.

Branko Rudolf

ČAR AMATERSKEGA GLEDALIŠČA

Končana je revija amaterskih igralških skupin Slovenije, ki je bila v Velenju od 20. do 22. junija. V ponedeljek zjutraj so se težko razšli prijatelji, ki so jih seznanili trije naporni, lepi, dragoceni in bogati dnevi, ko so igrali, kritično ocenjevali svoje gledališko delo, delili mnenja s poklicnimi gledališkimi delavci, dosegli zavirljivo nivo razgovorov o Ahilovih pe-

tah amaterskega igranja, o splošnih teatarskih skrbih, ki so združene s predstavami, kot je z njimi združena srečna spodbuda, ki jo daje idealizem in je vedno znova oživlja poseben čar amaterskega gledališča. Revija je dosegla svoj namen in presegla ožje poslanstvo: zdaj, ob koncu, je toliko jasnejša podoba, ki jo je odrazila: to je podoba izredno samorastlega, dragocenega snovanja. Tudi je

podoba razveseljivih možnosti, ki se odpirajo ob pravilnem razumevanju skupnih namenov in skupnih ciljev poklicnega in amaterskega snovanja. Revija mora postati tradicionalnost. Tako je sklenjeno. Tudi drugo leto bo v Velenju, v tem našem rudarskem centru, ki je dokler pokazal gostoljubnost brez primere, organizacijo brez kopije, veseli obraz urejenega, velikega, modernega in vabljivega doma rudarjev in njihovih družin.

Kakšen je bil repertoarni obraz? Lep in je vili pogum ter vzbudil sodbu, da ima velik del gledališnikov v amaterjev pravilen odnos do izbere tekstov. Navajamo najznačilnejše ob koncu rezimirane zaključke ki ta obraz barvajo z drugimi strani: naše igralske skupine so res zakladnica talentov in igralskega materiala. Brez pretiravanja: poklicni gledališki delavci so se odkrili pred nekaterimi igralskimi stvaritvami, boljšimi od onih v poklicnih gledališčih! Revija je nazkazala nekaj spodbudnih režijskih konceptov in zanimivih scenografskih izhodisč. Pomanjkljivosti pa so v glavnem zadevale neuravnovesenost ansamblov, peedina nerazmerja med režijskim konceptom in realizacijo, mešanico igralskih stilov, težave z odsko govoricu, ki naj bi bila sola slovenskega jezika in še kaj. Toda ob taki množici ugotovitev bi bili zelo krivični, če jih ne bi pogolobil. To bomo na naši strani tudi storili in kratkem.

Revija so obiskali tudi Vlado Majhen, predsednik Društva Svoboda in prosvetnih društev Slovenije, predsednik občine Sočanjan Stane Ravljen in rektor Akademije za igralstvo umetnost dr. Vladimir Kralič. —mgh-

»HIROŠIMA«

Hirošima — ta preprosta in nedoločna beseda, ki so jo stotletje izgovarjali samo prebivalci daljnih japonskih otokov je danes izraz, ki neposredno govori slehernemu človeku: govori mu o nevarnosti, kakršna ni grozila človeštvu še nikoli v njegovi zgodovini in ki jo je ustvaril človek sam — z najboljimi močmi svojega uma! Je to beseda, v kateri je nakopičeno toliko groze in zla kot v nobenem drugem človeškem izrazu.

In kaj se je pravzaprav zgodilo v Hirošimi? 6. avgusta leta 1945 je tam eksplodirala prva atomska bomba, ki je bila namenjena pobijanju ljudi. Toda ta podatek, ki ga pač vsi poznamo, je tako skop, da si ob njem ne moremo predočiti podobe apokaliptične resničnosti. In kako je bilo v resnici — tega nemara nikoli ne bomo zvedeli. Kajti stotisoči priči so — mrličii. Pričevanja preživelih pa, so, lahko rečemo, pomanjkljiva, saj strahota tega doživlja presega normalno človeško dojemljivost, človek takorekoč ne premore organa, s katerim bi znal tolikšno gorje v vsem njegovem obsegu in pomenu.

Prav to spoznanje me je najbolj presunilo ob branju knjige doktorja Mičihika Hačija. Prav ta njegov trud, kako se počasi in mukoma približuje resnici — kakor da ne more prav zaupati lastnemu doživljaju, čeprav je bil sam med žrtvami atomske bombe — najboljše opozarja na razsežnosti katastrofe. Mičihiko Hačija ni pisatelj niti veleum — preprost zdravnik je in njegovo obzorje je celo očitno omejeno s svetom, v katerem je živel — toda sleherna beseda njegovega dnevnika je zapisana kakor z ognjem v temo: razsvetljuje nam stisko današnjega človeštva, ki je ohranilo vse svoje majhne lastnosti, ki pa hkrati razpolaga s silami, katerim ne more več izmeriti posledice.

Mičihiko Hačija je to knjigo napisal zase. V njej ni niti sledu kakšnega pretiravanja ali poveličevanja. Nobene vstljive tožbe ali modrovanja. Samo najnujnejši zapiski človeka, ki hoče doumeti neznanu nesrečo. In prav zato mora poznati to knjigo vsakdo od nas. Vir

Tennessee Williams v mariborski Drami

21. junija je mariborska Drama prvič uprizorila zadnje delo letošnjega repertoarja »Mačka na pločevinasti strehi« dramatika Tennesseeja Williamsa. Režiser je bil M. Herceg, kostumograf V. Hegeđušičeva, in scenarist — kot debutant — Adalbert Svagan, scensko glasbo je napisal S. Lajovic.

Koncu sezone primerno je bil avditorij le slabo zaseden. Skoda! Predstava je bila namreč kar nenavadno dognana, režija prav dobra, glavne vloge zelo močno zasedene.

Predgovodina igre govori o Skipperju, že umrlem prijatelju mladega Bricka. Zlobni jeziki so šušljali, da se z Brickom nista imela samo prijateljsko rada. Skipper pa se je zapletel z Margaret, Brickovo ženo, in se nato po brezuspešnem poskusu, da bi prijatelju stvar razložil, nenavadno hitro zapil in umrl.

Od takrat Brick molči in piše. Ni čisto izgubil razsodnosti, za ženo pa se sploh ne zmeni več in živi ob njej kot ob mrzki tukji. »V isti kletki« pravi Margaret, pa kljub temu kot »mačka na pločevinasti strehi« vztraja v veri, da si bo spet pridobila moža — in da ji ne bo treba nazaj v revščino, ki jo je spoznala v mladih letih. Brickov oče je bogataš, planatažnik. Se enega sina ima, advokata Gooperja, ki ima ženo in pet otrok ter skuša z vlogo koristnega člana človeške družbe in sina s potomstvom iztržiti brata Bricka od dediščine. Stvar je že aktualna — oče ima raka... Po hudih spopadih Gooper ne postaja bolj simpatičen, Margaret pa uspe, da si spet pridobi moža. Kljub vsem živčno in drugače bolnim osebam pa je v dramii vidna predvsem bolezen družbe.

Redenkova je kot Margaret odlično zalgrala vso obsežno skalo od preprostih človeških »bolih čustev do jedkih sarkazmov osmele žene in do vroče, »mačje«, očarljive boleovitosti za ljubljeneža moža. Bila je poročena in obenem intenzivno, z naravno eleganco je nekak formalno-odrske kočljive vzore obdržala na visoki ravni — izralske lepote. Zelo lep — in zanimiv — je tudi R. Lavra, ki je dodal svoj delež k uspehi

v neki čudni, mrzki zagledanosti vase, živčnega preko meje normalnosti in vendar še vedno značajno privlačnega mladega moža. Vloga je še posebej zahtevna zaradi prehodov iz pasivnosti v nenadno brutalnost in spet v človeško prizadetost in terja veliko čustveno intenzivnost zlasti v dvogovoru, v katerem si oče in sin do vseh meja izprašata vest. »Veliki očka« je bil F. Blaž. Izredno močno je podal vlogo robatega in brezobzirnega, pa iskrenega in osebno simpatičnega denarnega mogočnika, ki je — kakor sin — hkrati premočno razvit v moškosti in svojem posebnem pojmovanju časti. Blaž je z značilno »lahkотно intenzivnostjo« podal eno svojih najlepših vlog. Nenavadno dobro in dognano je vlogo smešne in ganljive žene »Velikega očka« zalgrala Brunčkova. Bila je zares življenjsko prisilna in zelo učinkovita kot selement sprostitve v tej izredno napeti dramii. Tovornik je kot Gooper v dobri igri podal pravega »poslovnega človeka« in je v intenzivnosti igralsko podajane čuta za denar menda prekalsal vse soigralce. Godinova je igrala Mae. Tudi ona je bila močna v svoji, dognana v prehodih in prav dobra kot nekoliko nerodna — brezobzirna intrigantka, vendar posebno okolje igre z njo ni zažvelo ako, kot je »glavnimi« vlogami. Plevel je bil kot reverend okusen, umirjen, ne pa dovolj individualiziran. Tudi Florjančičev doktor Baugh je ostal bolj spremjevalec kakor samostojen motiv v prepletu ostalih. Sookejev stavek je izgovoril Vičar.

Mladi statisti so v vlogah otrok dodali svoj delež k uspehi

znala lepo obvladati situacije dala kontrastnim značajem polno priliko razvilitvanja in prav mojstrsko obdržala tempo in napetost. To pomeni zelo lep uspeh v režiji drame, ki je skorajda brez pomembnih zunanjih efektov.

Preprosto, a učinkovito sceno je zasnoval Svagan s mnogimi učinkovitimi posameznostmi. Kostumi so bili okusni, scenska glasba diskretna in izrazita.

Mladi Janez Klascinc bo zamenjal Lavrača v vlogi Bricka. Izoblikoval je svojo, manj živčno in bolj razdvojeno variacijo te vloge.

DVOJNI LETNIK Geografskega vestnika

Z veliko zakasnitvijo je končno izšel dvojni 27. do 28. letnik Geografskega vestnika, časopisa za geografijo in sorodne vede, ki sta ga uredila prof. dr. Anton Melik in prof. dr. Svetozar Ilešič. Do več kot dvesto zamude ni prišlo po krivdi redakcijskega odbora, temveč zaradi zastoja v tiskarni, kar seveda zelo otežkoča redno zamenjavo te strokovne publikacije za domačo in tuje strokovno literaturo. Geografski vestnik namreč zamenjuje Geografski inštitut na univerzi s 25-strokovnimi časopisi v Jugoslaviji in 93 strokovnimi revijami v inozemstvu, kar pomeni dragoceno nadomestilo za devize in pomemben vir pri nabavi tuje strokovne literature. Tudi ta številka Geografskega vestnika, ki je izšla v tiskarni

Tennessee Williams: Mačka na vroči pločevinasti strehi v mariborski Drami

DNEVNE VESTI

KOLENDAR
Torek, 24. junija: Janez
Sreda, 25. junija: Jaroslav
Dne 25. junija 1941 se je začel v
Hercegovini ljudski upor proti
okupatorju.

Iskrene čestitke našemu fiziku
Ing. Primožu ČEVČU za uspešno
diplomsko izročilo.
Visokovakuumskega laboratorija
Instituta za elektroniko

V soboto, 21. junija, je na gra-
beni fakulteti diplomiral za inžen-
jirja gradbeništva Kosi Ivan.
Čestitamo sorodniki!

Na pravni fakulteti sta diplomir-
ala DUSAN PRINAR in FRIDE-
RIK HRABET. Čestitamo domači
in prijatelji!

NOČNA ZDRAVNIŠKA DEŽUR-
NA SLUŽBA ZA NUJNE OBISK-
NE BOLNIKOVIH DOMU od 20.
do 1. ure jutranje ob nedeljah in
praznikih ves dan.

ZDRAVSTVENI DOM RUDNIK:
dr. Mal grad, Wolfova c. 5-1,
telefon 22-684. V odstopnosti
zdravniška služba telefon LM
20-509. V soboto dežurna služba
že od 18. ure dalje

ZDRAVSTVENI DOM MOSTE:
dr. Debevec Rado, Zdravstveni
dom Moste, Krekova 5, telefon
31-359. V odstopnosti zdravniška
služba telefon LM 30-300.
V sredo: Zdravstveni dom Mo-
ste, Krekova 5, telefon 31-359.

ZDRAVSTVENI DOM VIC:
dr. Grapar Stane, Kogeljeva ul.
5, telefon 25-572. Nedejska de-
žurna služba v ambulanci Mirje.
Tuj. mladinskih delovnih brigad
3. od 8. do 14. ure. telefon
21-767.

ZDRAVSTVENI DOM BEŽIGRAD:
dr. Suhač Marko, Lavričeva
c. 5. 1. telefon 31-288. Gosposot-
nosti zdravniška služba tel. 30-80.
ZDRAVSTVENI DOM CENTER:
dr. Zalta Maks, Miklošičeva 24,
telefon 31-121. Za obiske otrok
ista številka.

V sredo: dr. Vrbica Milena, Mi-
klošičeva 24, telefon 30-151. Za
obiske otrok ista telefonska šte-
vilka.

ZDRAVSTVENI DOM SISKI:
dr. Janez Gašperin, Cernetova
31, telefon 23-631.

Pred vsako jedjo ali po njej
se priporoča misliti na svoj de-
leček. Če ga morate zaradi brez-
zapravnosti z različnimi medicina-
mi. Najbrž pa še niste poznavali s
prežvečenim in učinkovitim pri-
rodnim zdravilom: rožmarin-
ovon! — V trgovini, pri »Prehrani-
škem inštitutu« in »Mercatorju«.

Združenje rezervnih oficirjev in
podoficirjev občinskega odbora
Bežigrad sporoča vsem članom in
neclanom, da bo redno mesечно
praznovanje v torek, 21. junija
leto ob 19. uri v prostorih kluba na
Gospodarskem razstavšču (vhod
pri restavraciji). Predavati bo to-
varšč. major Bartolovič o »Odpel-
nih enotah v atomski vojni«.
Udeležba je za člane obvezna.

Odbor
Realci: 35-letnico maturo pro-
slavimo dne 5. 7. ob 18.30 uri v
gostini pri »Kamini«. Prijave
vseprejeto do petka v dru-
štveni pisarni.

Uprava za ceste LRS, Ljubljana,
sporoča, da je most čez Savo pri
Črnučah dograden in je cesta 1-30
na odseku Trzin - Ljubljana zopet
odprta za ves promet.

Planinsko društvo Ljubljana -
matica priredi, 28. junija 1958 izlet
na Ratovce in Trmo pri Prijaz-
ni. Spremljeno do petka v dru-
štveni pisarni.

Uprava za ceste LRS sporoča, da
je cesta most čez Savo pri Črnučah
odprta za ves promet. Vselej
vseprejeto za udeležbo dovoljen;
prehod pešcev, kolesarjev, ročnih
vozilov in neregistriranih mo-
tornih vozil. Kakršna koli pre-
hod preko železniškega mostu je
prepovedan ter kazniv. Prodaja
in prevoz tovornih vozil po dolo-
ilih odredbah o prekrških zoper
red in varnost na železnicih.

Vsaka drogerija, specialija, za-
druga, vsaka trgovina, ki prodaja
medicinske pripomočke, prodaja
tudi »FLEX«. Za čiščenje madežev
samo »FLEX«!

ZA NEGO LICA SAMO
Pasta, Vazel
KVALITETNA KREMA!
Patentirana novost

DERMOVIT
Učinkovito sredstvo proti vsim
kožnim nevarnostim. Hladem,
ekscemom, potenju, nog, srbeč-
cam, zpuščanjem, vnetju kože po
bitju itd. Ljubljana, Strelška ul.
24, telefon 31-799.

Mnogi med Vami se pri-
tožujejo, da nikoli niče-
sar ne zadenejo. Zdej
imajo še eno priložnost,
da potirka sreča z espe-
rantsko loterijo na njho-
va vrata.

Kupite srečke, ki jih
prodajajo v vseh krajih
Slovenije!

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delov-
nih razmerij podjetja
Gozdarsko lesne poslovne zveze,
Novo mesto
razpisuje mesta za:

1. SEFA RAČUNOVODSTVA
2. SEKRETARJA
Pogoji: ad 1. ekonomska fakulteta z najmanj dve-
letno prakso v finančni stroki ali ekonomska
sred. šola z večletno prakso v finančni stroki.
ad 2. pravna fakulteta ali srednja šola z
ustrezno prakso.

Nastop službe takoj! Plača po tarifnem pravilniku.
- Ponudbe z opisom dosedanjega službovanja pošljite
tajništvo podjetja vključno do 20. julija 1958.
3837-R

Nenadkriljiva je »ULTRAGIN«
-sport krema! Poizkusi - primer-
ja! - povej drugim!

Trgovsko podjetje »MLINAR«,
Ljubljana, Moša Pišade 25, sporo-
ča svojim cenjenim odjemalcem,
da bo od 27. junija vključno do
30. junija letos polletna inventu-
ra in v tem času ne bomo izda-
jali nobenega blaga.

Ugodno in osvežujoče učinke
»PDISAL«
za kopanje bolelih in vnetih nog
Lekarne - parfumerije.

GLEDALIŠČA
DRAMA
Torek, 24. junija ob 20: Tolstoj
»Ana Karenina«, Dramatizacija
N. D. Volkova. Abonma T. Go-
stovanje Siefke Drolčeve, člani-
ce SNG iz Trstara (Pravoslavne
vstopnice so že v prodaji).

Sreda, 25. junija ob 20: Tolstoj
»Ana Karenina«, Dramatizacija
N. D. Volkova. Abonma F. Go-
stovanje Siefke Drolčeve, člani-
ce SNG iz Trstara (Pravoslavne
vstopnice so že v prodaji).

OPERA
Torek, 24. junija: zaprtlo.
Sreda, 25. junija: Gostovanje ljub-
ljanske Operne v Grazu; Čajkov-
ski »Labodje jezero«.

NARODNO GLEDALIŠČE
v Mariboru
Torek, 24. junija ob 20: Kirboš
»Zakora«, Greg. Peer Gynt», Hri-
stič »Ohridska legenda« (samo
četrti deljenje). Red A. (Nekaj
sedev v prodaji).

Sreda, 25. junija ob 20: Ofen-
bach »Hofmanna pripoved-
ke«. Red A. (Nekaj sedev v
prodaji).

KONCERTI
Slovska filharmonija in Kon-
certna direkcija vabita danes ob
20. uri koncertno publiko, pred-
vsem abonente, na razgovor z
vodstvi obeh zavodov. Ki bo v
Filharmoniji. To bo prvi razgovor
med direktorjem II. oddelka In-
terne klinike, kakor tudi oseboju
za skrbno nego naše mame. Dalje
se zahvaljujemo vsem, ki so ob-
stali s svetjem in vsem, ki so
ustno ali pisno izrazili so-
žalje.

Ljubljana, 23. 6. 1958.
Peterčevi

ŠOLSTVO
RAZPIS
za Srednjo tehniško prometno šo-
lo v Zagrebu.
V šolskem letu 1958-59 bomo
sprejemali učence (učence) v I.
razred iz LR Hrvatske, Slovenije
ter Bosne in Hercegovine.

Šola ima transportno-odp-
ravnisko smer, traja 4 leta, ima zna-
čaj popolne srednje šole in daje
poudarjeno prometno tehniko.
Sprejemni pogoji: 1. dokončana
osemletna oziroma nižja gimna-
zijska 2. zdravstvena sposobnost za
prometno šolo in izkustvo; 3. da
prosiš (prosiška) ni mlajši od 15
let, starejši od 18 let. Prošnje,
kolikovalno s 30 dinarjev pošljite
upravi šole do 20. avgusta 1958.

Prošnje je treba priložiti: 1. iz-
poljen obrazec prijave za vnos v
šolo; 2. splošno spričevalo; 3. zdrav-
niško spričevalo; 4. izpiske iz roj-
stne knjige.

Učence (učence), ki nimajo za-
gotovljenega bivanja v Zagrebu,
sprejemamo v Dijaški dom šole.
Za sprejem v Dijaški dom je po-
trebna posebna prošnja kolikoval-
na s 30 dinarjev.

Uprava šole - Zagreb, Kraljevi-
čeva 24, telefon 42-706.

RAZPISI
Upravni odbor podjetja »Elek-
trobrosna« električna industrija,
Jajce, razpisuje

natečaj
za izpolnitev naslednjih mest:
1. direktorja gospodarsko-račun-
skega sektorja; posol: ekonomska
fakulteta s prakso na vodilnem
mestu v gospodarsko-računskem
sektorju ali srednja strokovna izo-
bravna in 10 let prakse na vodil-
nih mestih v gospodarsko-račun-
skem sektorju;

2. pravnik ali pravico za prav-
nega referenta;

3. elektro inženirja;

4. inženirja kemično-tehnološke
smeti.

Plača po tarifnem pravilniku,
stanovanja za sence in družine so
preskrbljena. Službo lahko nasto-
pijo takoj ali po dogovoru.

MARIBOR
Torek, 24. junija,
Dežurna lekarna: »Tabors. Trg re-
volucije 3.

RADIO
5.00-8.00 Prenos sponda Radia
Ljubljana; 8.00-8.05 Domače vesti;
8.05-8.40 Domače napave izvajajo
Pohorski fantje in Mariborski pi-

halni ansambel; 8.40-17.00 Prenos
sponda Radia Ljubljana; 17.00-
17.10 Domača poročila; 17.10-17.30
Zabavna glasba; 17.30-18.00 Med
narodni pevci in godal. 18.00-23.00
Prenos sponda Radia Ljubljana
Sreda, 25. junija,
Dežurna lekarna: »Mejje, Meljska
cesta 2.

RADIO
5.00-8.00 Prenos sponda Radia
Ljubljana; 8.00-8.05 Domače vesti;
8.15-9.00 Pestej; sponda slobod-
novenskih avtorjev; 9.00-17.00 Pren-
nos sponda Radia Ljubljana; 17.00-
17.10 Domača poročila; 17.10-17.30
Zabavna glasba; 17.30-17.40 Doma-
či pesniki in pisatelji; Gema
Hafner; Zakaj me ta ženska tako
gleda; 17.40-18.00 Domače napave
igrayo trio Malovrh in Pohorski
fantje; 18.00-23.00 Prenos sponda
Radia Ljubljana.

SNG MARIBOR
Petek, 27. junija: Prodana neve-
sta - Red B.

ZAHVALE
Vsem, ki ste počastili spomin
pokojnega moža oziroma očeta

JANEZA SETINE
iz Zbilji, ki je umrl 17. junija se
iskreno zahvaljujemo. Posebno se
zahvaljujemo njegovim sodelav-
cem - železničarjem za pretres-
ljive žalostne in številne izdele-
ke na pogrebu. Čestitamo vsem,
ki so ga nosili in v častnem šte-
vilu spremljali na njegovi zadnji
poti, vsem govornikom, ki so se
ob grobu poslovlili od njega v im-
enu sodelavcev. Čestitamo in va-
ščenov. Iskrena hvala vsem, ki
ste z venci in cvetjem zasuli nje-
sov prezgodnji grob in se v tako
velikem številu poslovlili od po-
kojnika.

Vdova Ančka, sin Janko in hči Eli

ZAHVALA
Vsem sorodnikom, prijateljem
in znancem, ki ste sprejeli našo
ljubo mamo, babico in prababico

IVANO PETERČEVO
na njeni zadnji poti, najprijetnej-
ša hvala. Posebno zahvalo smo
dolžni zdravnikom II. oddelka In-
terne klinike, kakor tudi oseboju
za skrbno nego naše mame. Dalje
se zahvaljujemo vsem, ki so ob-
stali s svetjem in vsem, ki so
ustno ali pisno izrazili so-
žalje.

Ljubljana, 23. 6. 1958.
Peterčevi

RADIO
SPORED ZA TOREK
Poročila: 5.05, 6.00, 7.00, 8.00,
10.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 22.00,
22.55

5.00-8.00 Pisan glasbeni spored
6.40-7.45 Naš jedilnik; 8.15 Igra pi-
halna godba Ljudski milice p. v.
Rudolfa Stariča; 8.25 Pet pevcev -
pet popevke; 8.40 Potopisi in spom-
ni - Dr. Bernhard Grzmeč;
Divje živali in divji ljudje; 9.00
Simfonični koncert; 10.10 Zavrtno
naš glasbeni globus (ponovitev);
11.00 Za dom in žene; 11.15 Od
arile do arile; 12.00 Igra Trio Dor-
ka Skobernet; 12.15 Kmetijski
navesti - Ing. Milko Trstenjak;
Agrotetični ukrepi za oskrbovanje
matičnjakov; 12.35 Kar po do-
mače; 4. Veseli gode gojdoje; 13.
Slovske narodne in umetne po-
je kvintet »Niko Stritof«; 13.30
Planist Anton Trost in violinistka
Nada Jevdjenjivič izvalata sklad-
be Lea Jančka in Arhura Mi-
chala; 14.00 Z ljudski pesmijo po
svetu; 14.30 Zanimivosti iz znano-
sti in tehnike; 14.45 Veseli inter-
mezzo; 15.30 Planinska transpa-
ranca; 2. Od Ruške kočje do Jer-
skega vrha; 15.50 Dve skladbi za
kitaro; 16.00 Piknik plošč (zabavna
glasbena oddaja s kont.); 17.10 Za

1381-4
dobro ohranjen, z eno ali dvema
policoleama, kupi takoj sklad-
borska tovarena kartona in papir-
ja, Sladki vrh. Pisane ponudbe
pošljite na gotnji naslov, pošta
1381-4, Ljubljana.
REZAN SMREKOV LES zamenjam
za Topolino Fiat 500 - Kamnik,
Trg talcev 6-8. 13939-6
KVALIFIKACIJSKO HISO, 13939-6
NASTOP NAŠE HISO, 13939-6
Izjivo, ugodno prodam v Spodnji
Krušnji št. 46, Ljubljana. 13783-7
LETOVANJE V ZADRU! Sobo s
tremi posteljami in kuhinjo za
dva ljudi in avto v Zadru
- v zamenjavo za sobo s tremi
posteljami na Gorenjskem. Po-
nudbe pod »Zadru« v oglasni od-
delki. 13939-6
DVA FILMA 6x9 s šestnajstimi po-
snetki sem izpustila 14. junija.
Poštenega najditelja prosim, naj
jih vrne, ker so mi drag spom-
in. - Anica Smolčič, Ljubljana,
Trg mladinskih delovnih brigad
št. 14. 13922-10

RADIO
DVA FILMA 6x9 s šestnajstimi po-
snetki sem izpustila 14. junija.
Poštenega najditelja prosim, naj
jih vrne, ker so mi drag spom-
in. - Anica Smolčič, Ljubljana,
Trg mladinskih delovnih brigad
št. 14. 13922-10

RADIO
DVA FILMA 6x9 s šestnajstimi po-
snetki sem izpustila 14. junija.
Poštenega najditelja prosim, naj
jih vrne, ker so mi drag spom-
in. - Anica Smolčič, Ljubljana,
Trg mladinskih delovnih brigad
št. 14. 13922-10

RADIO
DVA FILMA 6x9 s šestnajstimi po-
snetki sem izpustila 14. junija.
Poštenega najditelja prosim, naj
jih vrne, ker so mi drag spom-
in. - Anica Smolčič, Ljubljana,
Trg mladinskih delovnih brigad
št. 14. 13922-10

RADIO
DVA FILMA 6x9 s šestnajstimi po-
snetki sem izpustila 14. junija.
Poštenega najditelja prosim, naj
jih vrne, ker so mi drag spom-
in. - Anica Smolčič, Ljubljana,
Trg mladinskih delovnih brigad
št. 14. 13922-10

RADIO
DVA FILMA 6x9 s šestnajstimi po-
snetki sem izpustila 14. junija.
Poštenega najditelja prosim, naj
jih vrne, ker so mi drag spom-
in. - Anica Smolčič, Ljubljana,
Trg mladinskih delovnih brigad
št. 14. 13922-10

RADIO
DVA FILMA 6x9 s šestnajstimi po-
snetki sem izpustila 14. junija.
Poštenega najditelja prosim, naj
jih vrne, ker so mi drag spom-
in. - Anica Smolčič, Ljubljana,
Trg mladinskih delovnih brigad
št. 14. 13922-10

RADIO
DVA FILMA 6x9 s šestnajstimi po-
snetki sem izpustila 14. junija.
Poštenega najditelja prosim, naj
jih vrne, ker so mi drag spom-
in. - Anica Smolčič, Ljubljana,
Trg mladinskih delovnih brigad
št. 14. 13922-10

RADIO
DVA FILMA 6x9 s šestnajstimi po-
snetki sem izpustila 14. junija.
Poštenega najditelja prosim, naj
jih vrne, ker so mi drag spom-
in. - Anica Smolčič, Ljubljana,
Trg mladinskih delovnih brigad
št. 14. 13922-10

RADIO
DVA FILMA 6x9 s šestnajstimi po-
snetki sem izpustila 14. junija.
Poštenega najditelja prosim, naj
jih vrne, ker so mi drag spom-
in. - Anica Smolčič, Ljubljana,
Trg mladinskih delovnih brigad
št. 14. 13922-10

RADIO
DVA FILMA 6x9 s šestnajstimi po-
snetki sem izpustila 14. junija.
Poštenega najditelja prosim, naj
jih vrne, ker so mi drag spom-
in. - Anica Smolčič, Ljubljana,
Trg mladinskih delovnih brigad
št. 14. 13922-10

RADIO
DVA FILMA 6x9 s šestnajstimi po-
snetki sem izpustila 14. junija.
Poštenega najditelja prosim, naj
jih vrne, ker so mi drag spom-
in. - Anica Smolčič, Ljubljana,
Trg mladinskih delovnih brigad
št. 14. 13922-10

RADIO
DVA FILMA 6x9 s šestnajstimi po-
snetki sem izpustila 14. junija.
Poštenega najditelja prosim, naj
jih vrne, ker so mi drag spom-
in. - Anica Smolčič, Ljubljana,
Trg mladinskih delovnih brigad
št. 14. 13922-10

RADIO
DVA FILMA 6x9 s šestnajstimi po-
snetki sem izpustila 14. junija.
Poštenega najditelja prosim, naj
jih vrne, ker so mi drag spom-
in. - Anica Smolčič, Ljubljana,
Trg mladinskih delovnih brigad
št. 14. 13922-10

RADIO
DVA FILMA 6x9 s šestnajstimi po-
snetki sem izpustila 14. junija.
Poštenega najditelja prosim, naj
jih vrne, ker so mi drag spom-
in. - Anica Smolčič, Ljubljana,
Trg mladinskih delovnih brigad
št. 14. 13922-10

RADIO
DVA FILMA 6x9 s šestnajstimi po-
snetki sem izpustila 14. junija.
Poštenega najditelja prosim, naj
jih vrne, ker so mi drag spom-
in. - Anica Smolčič, Ljubljana,
Trg mladinskih delovnih brigad
št. 14. 13922-10

RADIO
DVA FILMA 6x9 s šestnajstimi po-
snetki sem izpustila 14. junija.
Poštenega najditelja prosim, naj
jih vrne, ker so mi drag spom-
in. - Anica Smolčič, Ljubljana,
Trg mladinskih delovnih brigad
št. 14. 13922-10

RADIO
DVA FILMA 6x9 s šestnajstimi po-
snetki sem izpustila 14. junija.
Poštenega najditelja prosim, naj
jih vrne, ker so mi drag spom-
in. - Anica Smolčič, Ljubljana,
Trg mladinskih delovnih brigad
št. 14. 13922-10

RADIO
DVA FILMA 6x9 s šestnajstimi po-
snetki sem izpustila 14. junija.
Poštenega najditelja prosim, naj
jih vrne, ker so mi drag spom-
in. - Anica Smolčič, Ljubljana,
Trg mladinskih delovnih brigad
št. 14. 13922-10

RADIO
DVA FILMA 6x9 s šestnajstimi po-
snetki sem izpustila 14. junija.
Poštenega najditelja prosim, naj
jih vrne, ker so mi drag spom-
in. - Anica Smolčič, Ljubljana,
Trg mladinskih delovnih brigad
št. 14. 13922-10

RADIO
DVA FILMA 6x9 s šestnajstimi po-
snetki sem izpustila 14. junija.
Poštenega najditelja prosim, naj
jih vrne, ker so mi drag spom-
in. - Anica Smolčič, Ljubljana,
Trg mladinskih delovnih brigad
št. 14. 13922-10

ljubitelje in poznavalce Aleksan-
der Borodin; Tretja simfonija
(Orkester Romanske Svite dirigira
Ernest Ansermet); Karl Smet-
lic; Koncert za klarinet, fagot in or-
kester (Klarinetist Richard Schön-
hofer, fagotist Leo Cermak in
Dunajsko orkestralno društvo, di-
rigent Karl Adler); Gioacchino
Rossini; Svlena lestev, uvertura
(Goconcertgebouw orkester Amster-
dam, dirigent Eduard van Bel-
sen); 18.00 Kulturni pregled; 18.15
Serenada za godala z orkestrir
Stanley Black, Paul Weston, Jac-
kie Gleason in Steve Allen; 18.45
Domače aktualnosti; 19.30 Radijske
skladbe jugoslovanskih avtorjev
(Izjiva zbor Radia Beograd p. v.
Ištrivlja Simiča); 20.30 Igra pla-
nist Petar Dumičič; 20.45 Radijska
morila (prva izvedba) v glavni
logi: Alenka Svetelova. Režija:
Maša Slavčeva; 21.41 Gabriel Fau-
re; Fantazija za klavir in orkester
Claude Debussy; Moja sestra Jolca;
23.00-23.15 in 23.30-23.45 Oddaja
za tujino (Prenos iz Beograda)

II PROGRAM
16.00 Iz opernega sveta; 17.00
Ljubljanska kronika in obvestila;
17.10 Orogovinski v izvedbi
zborov in solistov; 17.30-18.00 Od
Straussa do Leharja (Lahka in
operetna glasba).

MALI OGLASI
ZASTOPNIK, ki prebiva v Beo-
gradu, dobro vpeljan, sprejme
zastopstva Dopise; Seunig, Ljub-
ljana, Cesta v Rozno dolino šte-
vilka 13.
KNIŽOVODKINJO - materialno,
lahko tudi brez prakse, potre-
bujemo. Ponudbe pod »Takoje v
oglasni oddelki. 13939-6
NATAKOVANJSKO HISO, 13939-6
NASTOP NAŠE HISO, 13939-6
Izjivo, ugodno prodam v Spodnji
Krušnji št. 46, Ljubljana. 13783-7
LETOVANJE V ZADRU! Sobo s
tremi posteljami in kuhinjo za
dva ljudi in avto v Zadru
- v zamenjavo za sobo s tremi
posteljami na Gorenjskem. Po-
nudbe pod »Zadru« v oglasni od-
delki. 13939-6
DVA FILMA 6x9 s šestnajstimi po-
snetki sem izpustila 14. junija.
Poštenega najditelja prosim, naj
jih vrne, ker so mi drag spom-
in. - Anica Smolčič, Ljubljana,
Trg mladinskih delovnih brigad
št. 14. 13922-10

RADIO
DVA FILMA 6x9 s šestnajstimi po-
snetki sem izpustila 14. junija.
Poštenega najditelja prosim, naj
jih vrne, ker so mi drag spom-
in. - Anica Smolčič, Ljubljana,
Trg mladinskih delovnih brigad
št. 14. 13922-10

RADIO
DVA FILMA 6x9 s šestnajstimi po-
snetki sem izpustila 14. junija.
Poštenega najditelja prosim, naj
jih vrne, ker so mi drag spom-
in. - Anica Smolčič, Ljubljana,
Trg mladinskih delovnih brigad
št. 14. 13922-10

RADIO
DVA FILMA 6x9 s šestnajstimi po-
snetki sem izpustila 14. junija.
Poštenega najditelja prosim, naj
jih vrne, ker so mi drag spom-
in. - Anica Smolčič, Ljubljana,
Trg mladinskih delovnih brigad
št. 14. 13922-10

RADIO
DVA FILMA 6x9 s šestnajstimi po-
snetki sem izpustila 14. junija.
Poštenega najditelja prosim, naj
jih vrne, ker so mi drag spom-
in. - Anica Smolčič, Ljubljana,
Trg mladinskih delovnih brigad
št. 14. 13922-10

RADIO
DVA FILMA 6x9 s šestnajstimi po-
snetki sem izpustila 14. junija.
Poštenega najditelja prosim, naj
jih vrne, ker so mi drag spom-
in. - Anica Smolčič, Ljubljana,
Trg mladinskih delovnih brigad
št. 14. 13922-10

RADIO
DVA FILMA 6x9 s šestnajstimi po-
snetki sem izpustila 14. junija.
Poštenega najditelja prosim, naj
jih vrne, ker so mi drag spom-
in. - Anica Smolčič, Ljubljana,
Trg mladinskih delovnih brigad
št. 14. 13922-10

RADIO
DVA FILMA 6x9 s šestnajstimi po-
snetki sem izpustila 14. junija.
Poštenega najditelja prosim, naj
jih vrne, ker so mi drag spom-
in. - Anica Smolčič, Ljubljana,
Trg mladinskih delovnih brigad
št. 14. 13922-10

RADIO
DVA FILMA 6x9 s šestnajstimi po-
snetki sem izpustila 14. junija.
Poštenega najditelja prosim, naj
jih vrne, ker so mi drag spom-
in. - Anica Smolčič, Ljubljana,
Trg mladinskih delovnih brigad
št. 14. 13922-10

RADIO
DVA FILMA 6x9 s šestnajstimi po-
snetki sem izpustila 14. junija.
Poštenega najditelja prosim, naj
jih vrne, ker so mi drag spom-
in. - Anica Smolčič, Ljubljana,
Trg mladinskih delovnih brigad
št. 14. 13922-10

RADIO
DVA FILMA 6x9 s šestnajstimi po-
snetki sem izpustila 14. junija.
Poštenega najditelja prosim, naj
jih vrne, ker so mi drag spom-
in. - Anica Smolčič, Ljubljana,
Trg mladinskih delovnih brigad
št. 14. 13922-10

RADIO
DVA FILMA 6x9 s šestnajstimi po-
snetki sem izpustila 14. junija.
Poštenega najditelja prosim, naj
jih vrne, ker so mi drag spom-
in. - Anica Smolčič, Ljubljana,
Trg mladinskih delovnih brigad
št. 14. 13922-10

RADIO
DVA FILMA 6x9 s šestnajstimi po-
snetki sem izpustila 14. junija.
Poštenega najditelja prosim, naj
jih vrne, ker so mi drag spom-
in. - Anica Smolčič, Ljubljana,
Trg mladinskih delovnih brigad
št. 14. 13922-10

RADIO
DVA FILMA 6x9 s šestnajstimi po-
snetki sem izpustila 14. junija.
Poštenega najditelja prosim, naj
jih vrne, ker so mi drag spom-
in. - Anica Smolčič, Ljubljana,
Trg mladinskih delovnih brigad
št. 14. 13922

GUMIJASTI VLOŽKI NA BETONSKIH CESTAH

Ameriško podjetje B. F. Gudrić je izdelalo posebno gumijaste vložke, ki omogočajo, da ostane betonska cesta v vročini in mrazu popolnoma ravna in da ne poka. Betonske plošče vežejo z vložki iz posebno raztegljive gume, ki so široki 33 cm in se morejo zožiti ali raztegniti za celih 7,5 cm. Ti vložki tudi ne propuščajo vode. Začeli so jih uporabljati tudi na vzletiščih letališč, ker so se izredno dobro obnesli. Na silkah vidimo inženirja, ki predlaga, kako sta spojeni dve betonski plošči, ter stavca pri vlaganju gumijastega vložka v cesto.

O ženskem jeziku

V ameriških mestih je proti večeru skoraj nemogoče dobiti telefonsko zvezo, čeprav je telefonsko omrežje zelo gosto. Kriva so baje mlada dekleta in žene, ki se vračajo okrog pete popoldne iz šol in služb. Komaj zaprejo za seboj vržna vrata, že »visijo« na telefonu in se pogovarjajo s svojimi prijateljicami, ki so jih morda pred kratkim zapustile. Temu perečemu vprašanju je posvetila znana ameriška revija »Life« kar šest strani! Znanstveniki in strokovnjaki vseh mogočih področij so povedali mnenja o ženskem jeziku...

V tej razpravi n. pr. nekdo dokazuje, da so ženske bolj klepetave kot moški z dejstvom, da se deklice prej nauče govoriti kot dečki. Pri dveh letih starosti je besedni zaklad deklic navadno večji. Neki zdravnik z Univerze Georgia Washingtona trdi, da so ženske že s fiziološkega stališča bolj »oborožene« za govorjenje. S 865 prostovoljci je izvedel zanimiv poskus. Morali so kar najhitreje govoriti ter izvajati razne vaje z jezikom. Samo dva odstotka moških sta zmogla vse predpisane vaje, medtem ko jih je večina žensk izvedla z lahkoto.

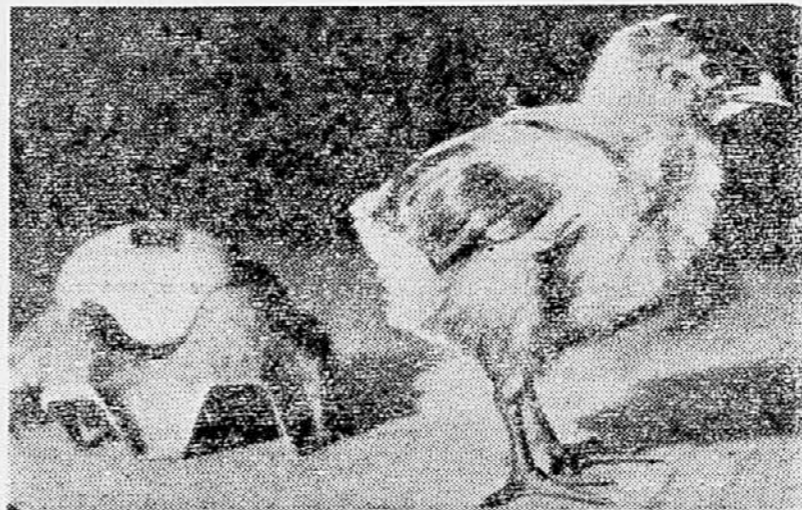
Dalje so strokovnjaki ugotavljali, da je odstotek jecljavcev med ženskami manjši kot pri moških. Na šest jecljavcev pride samo ena ženska. Skoraj isto je razmerje pri gluho-nemih.

Jezikoslovcji so opozorili na izraz »materin jezik«. Nihče ne more mimo tega, da se nauči otrok jezika najbolje od matere. Sodobna raziskovanja so pokazala, da je najboljši način učenja živega jezika tak, da se ne učimo posameznih besed in slovničnih pravil, temveč sprejemamo jezik slušno v vsej celoti in melodioznosti. Če bi živel nekdo med samimi ženskami, bi se igranje naučil tujega jezika trditro strokovnjaki.

med moškimi. Vsekakor pa moramo povedati k tej »analizi« še to, da so mnenja in ocene dajali samo moški strokovnjaki ter moremo upravičeno dvomiti o njihovi objektivnosti. Ali ni nekoliko navadno, če razpravlja ugledna in razširjena revija dandanes o »ženskem« in »moškem« jeziku?

3000 let stare židovske kmetije

Mihael Evenari, profesor Lebrajske univerze v Jeruzalemu, je odkril v izraelski pokrajini Negeb, blizu Mitspe-Ramona, južno od Beersebe, ostanke skoraj 3 tisoč let starih židovskih kmetij. S tem je potrdil domnevo, da so že za kralja Uzzya spremenili nekatere puščavske predele v rodovitne. Po mnenju strokovnjakov dokazujejo te najdbe, da bi poljedelstvo v Južnem Negebu mogli tudi danes obnoviti. Vsekakor pa bi morali temeljito proučiti sistem, ki so ga imeli stari Židje za delovanje vode.

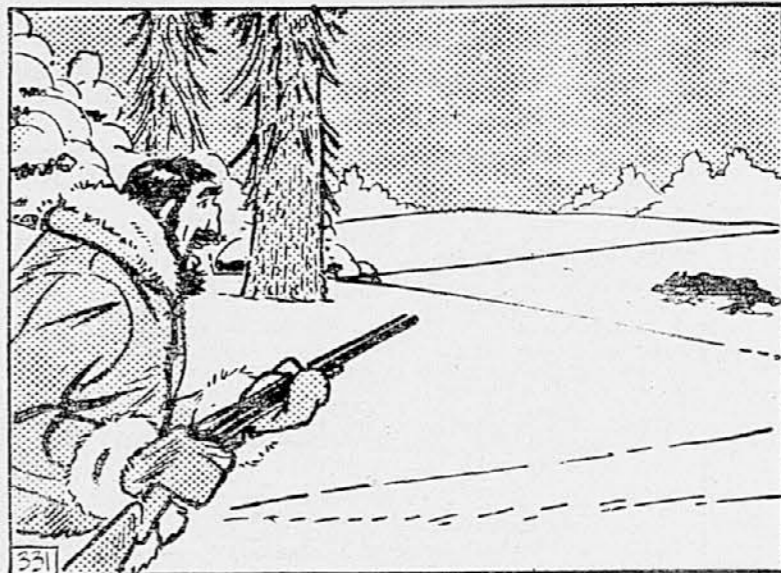

Biologinja Mira Pavlovič je izvedla nenavadno operacijo. Se nezilegemu piščančku je v jajcu (na levi) odrezala glavo in mu prišla drugo. Piščanček se je nato normalno izlegel in živel še 70 dni.

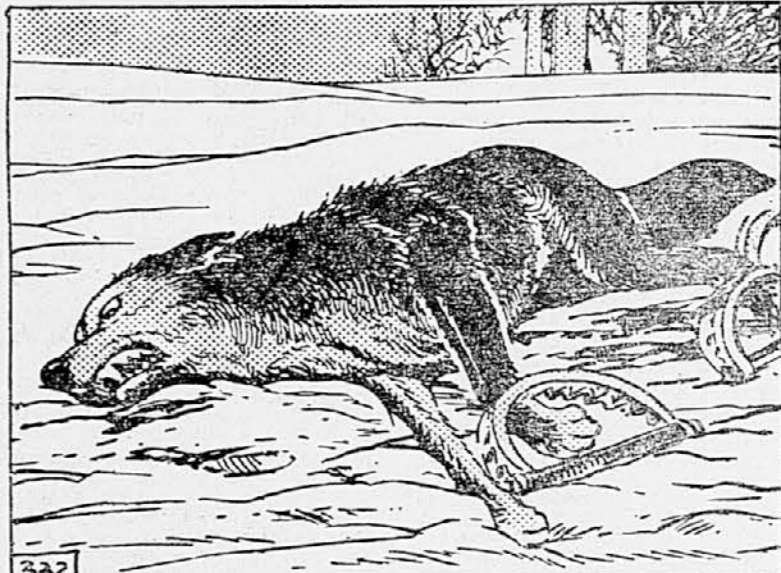
J. O. CURWOOD

BAREE

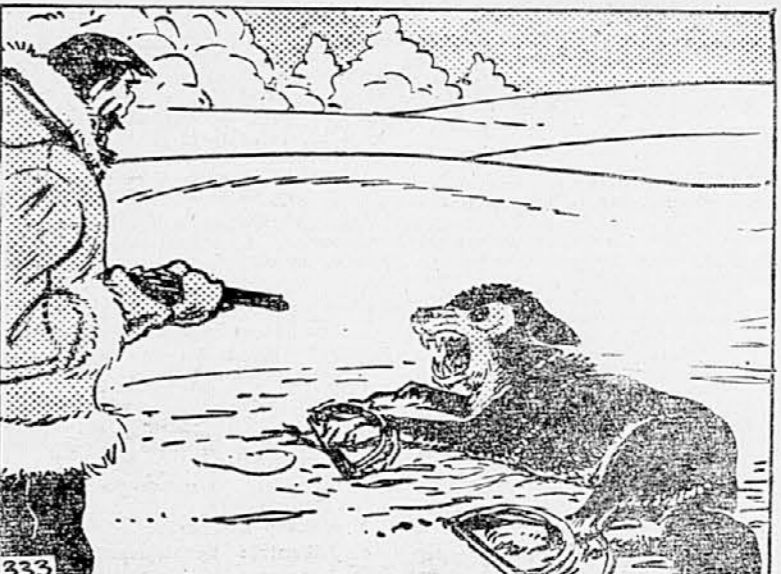
RIŠE: MIKI MUSTER

331. Že ko je bil četrť milje oddaljen od zasede, je McTaggart slišal rožljanje verig. Kdo se je ujel? Ris? Mogoče listca ali volk? Mogoče vendarle Baree? Skoraj stekel je preostali del poti in srce mu je utripalo v grlu, ko je zagledal v pasti svojnega sovražnika, ujetega in brez moči. Približal se mu je z naperjeno puško.

332. Z zlobnim nasmehom je trgovec opazoval tujeto žival. Krvavi sneg okrog pasti mu je govoril o obupni Bareejevi borbi za svobodo: Železne pasti so dobro opravile svoj namen: prva je stiskala eno Bareejevih prednjih nog in tudi obe zadnji so objemali železni zobje. Četrta ga je zgrabila za bok, pete, ki ga je pograbila za čeljusti, se je Baree rešil.

333. Vse strašno trpljenje ni upognilo Bareejevega poguma. Komaj je zagledal McTaggarta, se je z vsemi močmi pognal kvišku. Takoj je klecnil nazaj in se še enkrat dvignil na prednji nogi. McTaggart je poslušal njegovo divje renčanje. Silno sovraštvo je bliskalo iz Bareejevih oči: blizu, povsem blizu je stalo bitje, ki ga je v življenju najbolj mrvil!

Bolezni pšenice

Borba proti boleznim pšenice je nujna, saj uničijo ponekod po svetu razne bolezni kar polovico pridelka tega najvažnejšega žita. Na univerzi v Cambridgeu že dlje proučujejo vzroke raznih bolezni ter močnosti, kako bi jih premagali.

Najuspešnejši način borbe, zlasti pri ozimni pšenici, je selekcija tistih vrst, ki so odporne proti boleznim. Poznana dva načina selekcioniranja. Nove vrste lahko dobimo z umetno mutacijo s pomočjo rentgenskih žarkov ali radioaktivnega zračenja; drugi način pa je, da križamo rastline s takimi vrstami, ki so odporne proti boleznim.

Ceprav smo z umetno muta-

cijo dosegli že precejšnje uspehe, je ta način tvegan. Nikoli namreč ne moremo z gotovostjo vedeti, ali bomo dobili vrste z zelenimi lastnostmi. Prav tako je vprašanje, če bo dosežena odpornost rastline dedna.

Torej je še vedno ostalo na prvem mestu križanje rastlin. Poglejmo, kako so v Veliki Britaniji s križanjem raznih vrst v zadnjih letih premagovali eno najhujših bolezni — pšenično rjo. Leta 1955 je pšenična rja napadla pšenico Nord Deprez, ki je bila najbolj razširjena sorta na Britanskem otočju. Kmetije, ki so bili dotlej prepričani, da je Nord Deprez odporna vrsta pšenice, so imeli velikansko škodo. Pri-

čeli so gojiti drugo vrsto, Heine VII, ki se je takrat izkazala za odpornejšo. Izid je bil tak, da se je razvila nova vrsta virusa, ki je okužila pšenico Heine VII.

V inštitutu za znanstvena raziskovanja v Cambridgeu delajo poskuse s štirimi vrstami pšenice in s petimi vrstami pšenične rje. Dognali so, da dobijo najodpornjšo vrsto pšenice s križanjem pšeničnih vrst Cappel Deprez, Hibrid 46 in Minister.

Vidimo torej, da je delo znanstvenikov težavno in ne-hvaležno, ker je narava preneto hitra pri proizvajanju novih virusov, ki napadajo nove vrste pšenice.

Alkohol premaguje strah

Psihologa Masserman in Yum sta prišla do zanimivih zaključkov pri poskusih z mačkami. Med jedjo sta žival večkrat močno elektrizirala in žival je kmalu postala nervozna ter je začela kazati strah. Ko sta ji nato vsilila alkoholizirano mleko, ki ga mačke sicer ne marajo, se je pokazalo, da je vinjena žival premagala strah. Ko sta te poskuse ponavljala, se je mačka navadila na alkohol in je raje pila alkoholizirano mleko kot sladko.

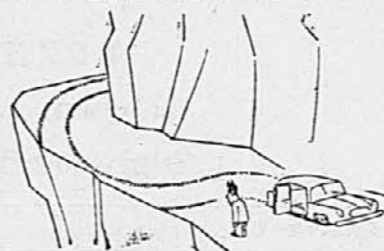
Nato sta žival nehala mučiti z električnimi šoki in ta se je počasi popolnoma odvadila alkohola.

Masserman in Yum pravita, da bi bilo mogoče uporabiti isto metodo tudi pri ljudeh.

Kajenje in umrljivost

Konec leta 1957 so objavili v ZDA študijo o odnosu med kajenjem in umrljivostjo. Izdelali so jo na podlagi primerjave med ameriškim prebivalstvom na sploh in delavci v tobačnih tovarnah. Podatki pravijo, da je pri središnjih umrljivosti za pljučnim rakom celo manjša ali pa vsaj enaka umrljivosti ostalega prebivalstva. Druge pljučne in srčne bolezni so zastopane v enakem razmerju. Pri tem pa je med delavci v tobačnih tovarnah veliko več kadilcev in je povprečna potrošnja tobaka večja kot pri ostalih ljudeh. Anketiranje je trajalo štiri leta. Niso pa pri tem upoštevali starosti, spola in rase anketirancev.

AVTOMOBILSKA

— UF! —

Pokus z dvojčki

Pred kratkim se je odpeljalo 20 plehastih parov dvojčkov iz Londona v Rim, kjer bodo ostali eno leto. Tam jih pričakuje že 30 drugih dvojčkov — plešcev iz raznih dežel, ki so se prav tako prijavili kot »poskusni kuncic«. Lynn Ackers, izvedenec za rast las, bo skušal na njihovih glavah doseči s svojim »čudežnim« sredstvom, z mnogo denarja in velikim trudom, da jim bodo zopet začeli rasti lasje. Vendar bo »zdravila« le polovico vseh dvojčkov, oziroma le enega od vsakega para. Po letu dni namerava potovati po vsem svetu z »ozdravljenimi« plešci in njihovimi brati ter kazati, do imajo dvojčki, ki jih je zdravil, več las na glavi kot tisti, ki jih ni. Vendar pa je moral Lynn Ackers objektivni »pacientom«, da bo ozdravil tudi njihove brate, če jim bodo resnično zrasi novi lasje.

Za tretje vsezijske igre so v Tokiju zgradili velikanski stadion (v ozadju), ki more sprejeti 70.000 gledalcev. Na levi je telovadnica, desno spodaj pokrit plavalni bazen, nad njim pa bazen na prostem.

Nato sem se zavedel, zakaj nikogar ni bilo mimo in zakaj ni nihče pogledal skozi okno. Vsaj sto metrov na vsako stran ni bilo nobene stanovanjske hiše. Na moji strani je bilo dolgo skladišče, na drugi strani ulice pa zaprta garaža. Larry si je bil dobro izbral kraj za napad. In navsedanje, odkar me je udaril po glavi, je preteklo komaj nekaj sekund. Detektiv, ki mi je sledil, ni mogel biti daleč za menoj. Ne traja tako dolgo, da udarite človeka po glavi in ga brcnete v obraz.

Približal se je avtomobil in odpeljal mimo. Sofer me ni videl ali pa si je mislil, da sem pijanec. Z druge strani so se približali še eni žarometi. Avtomobil se je ustavil in izstopila je neka ženska.

»Adam Breen!« je vzkliknila in se sklonila k meni.

Še vedno je nosila moder plašč, v laseh pa je imela modro pentljo. Prijela me je pod pazduho in mi pomagala, da sem se usedel.

»Vaš obraz!« je rekla Molly Crane. »Kdo pa je to storil?«

»Nekdo, ki je čakal name,« sem ji povedal. »Po glavi me je.«

»Zakaj?«

Njena služba je bila to, da je spraševala ljudi, ki so umirali, bili pohabljeni, bolni ali ranjeni, in potem o tem pisati v časopisu. Toda preveč truda bi me veljalo, če bi se pogovarjal tjavendan. Detektiv se je vračal. Bil je sam. Sedel sem, se z glavo naslanjal na bok Molly Crane in opazoval detektivove hitre, živčne korake.

»Ušel je,« je rekel razdraženo. »Verjetno se mi je izmuznil v eno izmed stanovanjskih hiš za vogalom.« Pogledal me je. »Pravite, da je bil to Larry? Tisti, ki je po vašem Vitalov pajdaš?«

»Ali boste sedaj verjeli, da sploh je?«

»Kolikor sem ga videl, je ustrezal vašemu opisu. Bil je majhen in čokot. Škoda, da ga nisem takoj spoznal. Od tam, kjer sem bil jaz, je bilo videti, kakor da sta se začela tepsti. Prišel sem bliže, da bi vaju spravil narazen. Nisem vedel, da vas je napadel.« Detektiv se je sklonil in pobral moj klubok. »Čisto zmečkan je na vrhu. Še dobro, da ste ga imeli na glavi. Kaj pa je z vašim obrazom?«

»Ali ne vidite, da je gospod Breen hudo ranjen?« je rekla nežno Molly Crane. »Pokličite vendar rešilni avtomobil.«

»Da. In alarmiral bom vse policijske avtomobile.« Pogledal je naokrog, potem pa je rekel Molly: »Ali bi vi ostali z njim, medtem ko bom telefoniral?«

»Seveda, toda pohižite! Krvavi.«

Dotaknil sem se topelega obraza in potem pogledal roko. Bilo je manj krvi, kot sem pričakoval. Detektiv je bil že skoraj na vogalu.

»Ali misliš, da bi lahko vstal?« me je vprašala Molly Crane.

Z njeno pomočjo sem se pobral. Kolena so se mi šibila. Toda njena močna in zanesljiva roka me je držala okrog pasu.

»Kaj pa je narobe z njim, gospa?«

Kar nenadoma sta bila poleg mene neki moški brez ovratnika in ženska v domači halji.

»Padel je in se udaril,« jima je povedala Molly Crane. »Ali bi, prosim, odprli vrata avtomobila?«

Moški je odhitel okoli mene, da bi odprl vrata. »Malo naprej stanujeva,« je rekel, »in moja žena ga je videla ležati na pločniku, pa me je poklicala, naj grem ven in pogledam, kaj je narobe.«

»Mislila sem, da ga je morda povozil avtomobil,« je rekla ženska.

»Padel je in se udaril,« je rekla Molly. »Ali bi se lahko usedli v avtomobil, gospod Breen?«

»Kaj pa rešilni avtomobil?« sem vprašal.

Potisnila me je naprej. »Usedite se in ga počakajte v avtomobilu.«

Sam sem prišel do avtomobila. Usedel sem se in se naslonil nazaj. Bolje sem se počutil tako.

Avtomobil se je začel premikati in Molly Crane mi je rekla: »Zakaj bi čakala na rešilni avtomobil. Saj nisi tako močno poškodovan. Vem, kje si doma. Sicer pa sem ravnokar prišla od tvojega doma.«

Zaprl sem oči. Nekaj časa sem se celo bal, da bom zgubil

zavest. Trudil sem se, da bi ostal pri zavesti in počasi se mi je želodec umiril. Samo kake tri minute vožnje je bilo do doma, toda še vedno sva se peljala. Verjetno sem bil izgubil vsak smisel za čas. Tako kot v hudih sanjah.

Vedno več avtomobilov je sikalo mimo naju. To se mi je zdelo čudno, ker v brooklynskih stanovanjskih četrtnih avtomobili ne vozijo tako hitro, da bi kar sikali mimo. Odprl sem oči. Dolga kača sprednjih žarometov se je pomikala proti nama in švigala mimo. Ob cesti sta bila visoka betonska zidova. Prehitro sem se usedel pokonci in od bolečine bi mi kmalu razneslo glavo.

»Kje pa sva?«

»Na mostu v Manhattan,« je rekla Molly Crane in me po strani pogledala.

Tokrat sem se zravnal bolj počasi in moja glava je to prenesla. Res sva bila na spodnjem mostnem cestišču in pred nama sem že videl spodnji Manhattan.

»Zakaj me pa nisi odpeljala domov?«

»Sedaj, ko si takšen?« me je vprašala. »Ženo bi do smrti prestrašil.«

»Zakaj pa potem nisva čakala na rešilni avtomobil?«

»Lahko ti izperem rane tudi v svojem stanovanju,« je rekla in gledala naravnost pred avtomobil na cesto.

Avtomobil je zapeljal čez vzboklino na cesti, da sva poskočila. V možganih me je stisnila ognjena krogla. Naslonil sem se. Bil sem preveč utrujen, da bi se prepiral. Pa tudi pomagalo mi ne bi nič.

Peljala je naravnost čez Manhattan, nato pa zavila proti severu. Ustavila je avtomobil na četrtni ulici. Izstopila je prva in šla naokrog na mojo stran. Stegnil sem nogo ven in previdno porinil še telo na cesto. Glava je zdržala bolečino, če se le nisem premikal preveč sunkoma. Držal sem se je za roko. Odpeljala me je v stanovanjsko hišo, kateri je bilo videti, da ima večidel majhna stanovanja. Na stopnišču sem zaduhal parfum z njenih las, ki so bili — kot večina ženskih las — pod mojim obrazom, če sem stal.

